

EL POU DE LA GALLINA

Núm. 372

elpou.cat | 4€ | febrer 2021

REVISTA MANRESANA
D'INFORMACIÓ I OPINIÓ

+
L'entrevista a
Silvia Gratacòs,
presidenta
de la Cambra

LES CRIPTOMONEDES JA SÓN AQUÍ

CLÍNICA UNIVERSITÀRIA

Especialistes que treballen en equip per a la teva salut

UNITAT DE LA VEU

Tractament i reeducació de la veu parlada i cantada. Millora de la tècnica vocal.

Per a persones que fan un ús intensiu de la seva veu, sigui com a professional o com a amateur.

Equip multidisciplinari de logopedes, otorinolaringòleg i fisioterapeutes.

UNITAT DE SALUT I ESPORT

Assessorament per a la millora del rendiment esportiu i la pràctica saludable de l'esport.

Prevenió i tractament de lesions.

Equip multidisciplinari de fisioterapeutes, podòlegs, psicòleg i nutricionista.

UNITAT DE CIRURGIA PODOLÒGICA

Cirurgia de mínimament invasiva del peu. Tractament quirúrgic d'ungles encarnades, dits en martell, galindons, metatarsàlgies, esperó de calcani o neuroma de Morton.

Equip multidisciplinari de podòlegs i anestesista.

SERVEI DE FISIOTERÀPIA

SERVEI DE LOGOPÈDIA

SERVEI DE PODOLOGIA

SERVEI DE DIETÈTICA I NUTRICIÓ

SERVEI D'ATENCIÓ PSICOLÒGICA

SERVEI D'ASSESSORAMENT PSICOPEDAGÒGIC

SERVEI DE NEUROREHABILITACIÓ

GRUPS D'ACTIVITAT FÍSICA SALUDABLE

GRUP DE REHABILITACIÓ POST-COVID

NOU!

La CU+ presta activitat assistencial amb les mesures de prevenció reforçades per evitar el contagi de la covid-19.

DEMANEU CITA PRÈVIA.

Atenció privada o concertada amb mútues, associacions, institucions i entitats.

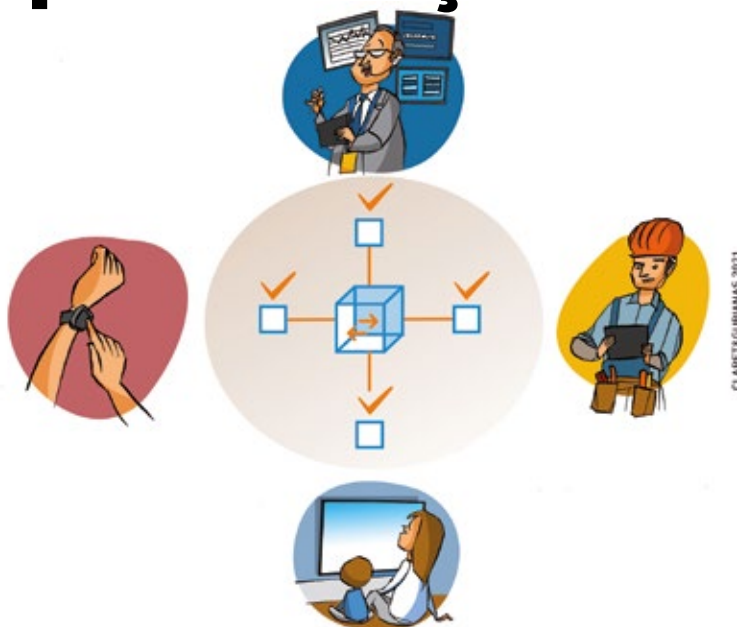
Av. Universitària, 8-10
08242 Manresa
clínicauniversitaria@umanresa.cat

www.clinicauniversitaria.cat

PER DEMANAR
HORA DE VISITA
TRUQUEU AL
93 875 73 10

L'alternativa a no passar per l'adreçador

P

er als profans en la matèria, podríem dir que la tecnologia de les cadenes de blocs (*blockchain*) faciliten l'aposta pels productes i els teixits empresarials de proximitat. Les compres i serveis de km0, si es vol. Aquest canvi de filosofia –que porta associat un canvi de mentalitat i de principis– té un objectiu irrefutable: eliminar intermediaris. Aconseguir-ho suprimeix marges comercials (de benefici per als que són part de la baula de distribució) però, alhora, de beneficis per als petits productors i per al client final. En aquest sentit, el desenvolupament tecnològic i la globalització, si bé és veritat que, per una banda, han convertit en monstres empreses com Amazon i fa por pensar què en saben, de nosaltres, les empreses que ens bombardegen amb ofertes disparades sobre un punt de mira sensible, per altra banda, faciliten la connexió i el desenvolupament, a través de la xarxa, d'intercanvis de caràcter local que van de l'agricultor, l'elaborador, l'artesà o el professional *hiperespecialitzat* amb els clients potencials. Tot plegat de manera ràpida, eficient i, com llegirem al reportatge central, segura. La connectivitat, al capdavant, és una arma de doble tall, pot *enganxar-nos* a les compres en línia i a la comoditat de les app bancàries i de serveis, però, com sempre, pot generar poderoses alternatives que recorren per la tangent, al marge del tempo que marquen les grans corporacions, les entitats financeres i els poders fàctics del món on vivim.

Per altra banda, des que l'any 1971 el president dels Estats Units Richard Nixon va dinamitar el patró de l'or, és a dir, la fixació de cada unitat monetària en equivalència amb una quantitat concreta del valuós metall, els mercats, inversions i intercanvis comercials basats en divises van canviar de paradigma. Les revaloritzacions o devaluacions de les monedes no depenen pas d'un referent d'equiparació comú, sinó de les capacitats dels estats i dels bancs nacionals d'imprimir més o menys bitllets i posar-los en circulació. I d'aquí... a l'abisme i els deutes eters. L'aparició de les criptomonedes, en essència, és la voluntat de recuperació d'un patró monetari global en què, com en el cas del *blockchain*, idealment, s'eliminin interessos espuris i especulacions i l'ús, per exemple, dels bitcoins per pagar, sigui la manera més propera a l'economia de troc, obtenint el benefici més just en l'intercanvi o compravenda. Però l'ús d'aquests mecanismes d'alta sofisticació tecnològica ha d'afrontar dos reptes. El principal, el de garantir un blindatge i seguretat prou fiables tant per qui compra com per qui ven. I, segonament, presentar-se com una alternativa sòlida que eviti els atacs constants del poder establert que estén els tentacles a partir de monopolis, grups de pressió política, mitjans de comunicació, fons d'inversió, bancs cada dia més globals però menys humans, especulacions i un afany irrefrenable per fer passar tot i tothom per l'adreçador.

Debat sobre les places de Manresa, al Casino

El dia 7 de gener es va fer una taula rodona, dins del cicle Temes del Pou, a la Sala d'Actes del Casino, sobre el tema: *Deu places que fan viva Manresa*, amb la intervenció d'alguns dels autors dels textos: el periodista Xavier Domènech, el regidor d'Urbanisme i Mobilitat David Aaron López i la regidora de Centre Històric Claudina Relat, moderats pel periodista Carles Claret. Durant l'acte es va presentar la revista de gener, que dedicava el tema central a les places de Manresa, fotografiades per Francesc Rubí i descrites per persones que hi viuen o hi treballen.

Carles Claret publica llibre

El periodista Carles Claret, cap de Redacció de la revista, publica aquest mes de febrer el llibre *Feliç confinament*. El llibre estarà disponible a les llibreries a partir del dia 16. Editat per L'Albí, és un dietari obert que arrencava 56 dies consecutius de reclusió obligatòria els mesos de març, abril i maig de 2020, durant la primera onada de la covid. Els capítols diaris deriven de les publicacions a Facebook de l'autor que, al seu dia, ja van tenir molta repercussió i interacció amb familiars, amics, companys de feina i altres internautes. Claret hi descriu la quotidianitat tediosa d'aquells dies que, molt sovint, el transporta a records personals i familiars, vivències i fets generacionals, anècdotes viscudes fent teatre i en altres episodis i iniciatives en què ha participat o immersions més profundes en l'àmbit del creixement personal, l'educació, la convivència o la política. Gairebé sempre amb ironia i verb àcid i punyent. El pròleg de l'obra el signa el periodista Xavier Graset; l'epíleg, l'escriptor i guionista Agustí Franch, i la coberta està il·lustrada genialment per la també col·laboradora del **Pou** Maria Picassó.

fa 25 anys

La maçoneria ens obria les portes

El reportatge central de la revista de març de 1996 era elaborat per Jordi Perramon, que aconseguia entrar a la lògia maçònica Perseverança número 3, de la mà del doctor Gabriel Cabré Montlleó, metge barceloní casat amb una manresana i mestre de la lògia esmentada. En el curiós reportatge es parlava amb encarregats de formar persones que es volien iniciar en la maçoneria i els seus dirigents explicaven les vicissituds patides i els ritus que es practicaven en aquesta organització enquadrada en la Gran Lògia d'Espanya. També hi feia aportacions l'advocat Marià Fonrodona, autor d'articles sobre el tema.

El TDK Manresa guanyava la Copa del Rei

El dia 26 de febrer, unes 6.000 persones omplien la plaça Major per donar la benvinguda als jugadors del TDK Manresa, guanyadors de la Copa del Rei davant del FC Barcelona, a Múrcia, el dia abans. El dia 19 de febrer, l'associació Misteriosa Llum rellevava la Confraria de la Santíssima Trinitat en la gestió de la festa, que aquell administrava precisament el Bàsquet Manresa SAE. El dia 20, un concert d'El Último de la Fila aplegava 4.000 persones al Nou Congost. I el dia 24, l'Ajuntament lliurava a Teresa Carrió, vídua de Jaume Perramon, la Medalla d'Or de la Ciutat, a títol pòstum, a l'activista social.

Naixia El Pou de Lletres

Amb l'empenta de Joaquim Noguero i el suport de l'associació editora d'El Pou de la gallina, naixia la nova revista trimestral de literatura i pensament **El Pou de Lletres**, d'àmbit nacional.

'Ves que no sigui una pandèmia'

Més d'un cop he respost això durant una conversa sobre la covid-19. De vegades és com si no fóssim conscients del que suposa una pandèmia com la que estem vivint. Certament, la pandèmia de la grip espanyola ens queda llunyana, però no la del VIH, reconeguda ara farà 40 anys: ha causat més de 35.000.000 de morts i encara no en tenim una vacuna eficient i duradora. Potser l'orgull de primer món ens impedeix reconèixer el SARS-CoV-2 com un virus que ja ha provocat més de 2.000.000 de morts.

I és que, a més de negacionistes i conspiranoics, tenim una colla de conciutadans que no es fan càrrec de la situació. Persones que, sense necessitat de sortir de casa, ho fan per diversos motius. I és que molta gent confon els límits marcats per les autoritats sanitàries, amb el que podem fer. Com el conductor que davant d'un senyal de limitació de velocitat de 90, fa esforços per arribar a circular a 90 quilòmetres per hora. Les preocupacions i pors que

es van tenir a la primera onada han anat afloixant. A tot això s'hi suma l'anomenat cansament pandèmic per seguir les restriccions que, no ho oblidem, causen alteracions mentals.

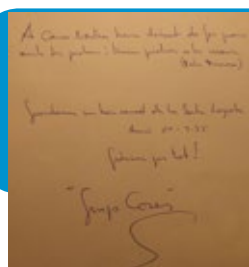
Una cosa que es fa molt malament és l'ús de la mascareta. Només els sanitaris estan habituats a usar-les. Al principi, es van donar recomanacions molt clares de com s'havia de fer servir, com s'havia de manipular, la necessitat que s'adaptés el màxim a la cara, d'evitar tocar la cara externa amb les mans... Només cal mirar reportatges on, inclosos experts en epidemiologia, no paren de tocar-se la mascareta, d'apujar-se-la perquè els cau... En fi, tot un tutorial del que no s'ha de fer. I mira que es parla hores i hores de pandèmia, de nombre de malalts, de missatges equívocs donats amb intencionalitat política i rèdit electoral. Però nosaltres, a seguir les recomanacions de les autoritats sanitàries: vacuna, distància, mans, mascareta, ventilació i no cridar o parlar alt en llocs tancats.

Pere Culell Oliveras
(article publicat a www.elpou.cat)

caçats a la xarxa

22 de gener. Joan Morros Torné, membre d'El Galliner @JoanMorros

La primera vegada que vaig conèixer el Jordi Fàbregas va ser el 20 de setembre de 1975 en un concert a la Sala Loyola de Manresa amb el grup Coses, del qual n'era una de les tres ànimes. Descansa en pau i moltes gràcies per la «feinada» feta en aquests 46 anys.

L'amic Joan Morros va treure un dels objectes del seu bagul dels records com a dinamitzador cultural, com a homenatge al sallentí Jordi Fàbregas, tristament traspasat. Per cert, damunt de la dedicatòria de Fàbregas, hi ha unes línies de Feliu Formosa.

24 de gener. Pere Fontanals, director de Nació Manresa @PereFontanals

Estic content amb la urbanització de la via Sant Ignasi. Estic il·lusionat amb l'obertura de la plaça Sant Ignasi i amb les obres al Museu. Trobo adequat el projecte de la delegació de la Generalitat als antics jutjats. Ja veieu: soc un manresà atípic a les xarxes.

Doncs, sí. Twitter és un niu de destructors i calumniadors amb antifàç encara que cancel·lant el compte de Donald Trump sembla que es resolgui el problema. Llibertat d'expressió, sí. Però a cara descoberta i amb els límits de les llibertats individuals. Té tot el dret de veure-ho tot de color de rosa i mirar el futur amb optimisme, malgrat que la justícia no hagi condemnat els atacs d'algun feixista contra ell.

EL POU DE LA GALLINA

Número 372 - Febrer 2021

De mes a mes 6

Favets...

Josep M. Oliva / Jordi Sardans 8

...i tremendos

Adam Majó 9

Anna Comas. L'art com un castell emmurallat 10

Les criptomonedes i les cadenes de blocs arriben a Manresa 12

Laura Ferrer i Mario Heredero. Des de Nova Zelanda 22

La Dou del Bastareny 24

Emocions ambientals 27

L'Entrevista a Silvia Gratacòs 28

Quadern obert 33

Pintar el país també és fer país 34

Inauguració de la piscina olímpica (1971) 37

Propostes 38

Casa Matamala 39

Fanal de cua
L. Capdevila / E. Tomasa 40

el Cul del Pou 41

La Unió Musical fa el concert de Cap d'Any

1 de gener. El teatre Kursaal acull la 24a edició del concert d'Any Nou, amb la Unió Musical del Bages, dirigida per Dídac Miralles, i les ballarines de l'Escola Municipal de Dansa de Moià.

Cinquanta drons il·luminen el cel manresà

3 de gener. Un espectacle inèdit al país, protagonitzat per una cinquantena de drons de l'empresa Flock Drone Art, omple el cel de la ciutat amb figures nadalenques, des del cim de Puigberenguer, en dues sessions i amb 15.000 visualitzacions a Facebook.

Més de 2.500 participants en el Campi qui Jugui

4 de gener. Després d'oferir una desena d'espectacles a l'Anònima, la 35a edició del Saló de la Infància i la Joven-tut tanca portes amb un total de 2.500 assistents, amb un concert de cloenda del grup Xiula al Kursaal.

El Parc de Reis atrau 4.500 visitants

5 de gener. La crisi sanitària obliga a canviar la tradicional Cavalcada per un Parc de Reis al pati del Casino, on ses Majestats preparen els regals per a les llars manresanes, des del dia 2. Més de 4.500 persones passen pel campament reial.

Units per l'emergència

7 de gener. Autoritats municipals i sanitàries compareixen a la sala de columnes de l'Ajuntament, encapçalats per l'alcalde Marc Aloy; Teresa Sabater, gerent en funcions de la Regió Sanitària Catalunya Central; Manel Jovells, director general d'Althaia, i representants de grups municipals, per traslladar a la ciutadania la gravetat de la situació.

Polèmica per la gestió dels residus covid

12 de gener. La Fiscalia Provincial de Medi Ambient de Barcelona presenta una querella contra l'empresa Vilà Vila i el Consorci del Bages per a la Gestió de Residus, com a presumptes autors d'un delictes contra el medi ambient i la salut pública per la gestió, transport i eliminació dels residus sanitaris relacionats amb la covid.

Nit de màgia al Conservatori

16 de gener. La *Nit dels Genis*, de la 9a edició del Festival Internacional de Màgia aplega cinc mags joves, procedents de diversos països d'Europa, al teatre Conservatori.

Moren Mestres Quadreny, Redondo, Sitjes i Casas

18 de gener. Mor el compositor Josep M. Mestres Quadreny, nascut a Manresa fa 91 anys. El mateix dia, mor als 85 anys el doctor Amand Redondo, expresident del CECB. El dia 24, mor als 99 anys l'advocat i historiador Xavier Sitjes. I el dia 27, mor als 77 anys l'enginyer Josep Casas, un dels fundadors de Summa.

P

**Redacció, administració,
publicitat i subscripcions:**
Associació cultural El Pou de la gallina

President: Jaume Puig

Vicepresident: Jordi Sardans

Secretària: Lourdes Muñoz

Tresorer: Francesc García

Vocals: Joan Badia, Joan Cals, Carles Claret,
Ramon Fontdevila, Josep Maria Mata,
Lluís Matamala, Josep R. Mora, Montse
Rosell, Teresa Torra i Joan Vilamala.

Carrer Sobrerroca 26, 1r 1a
Apartat de Correus 1
08240 - Manresa
Telèfon: 93 872 50 18
www.elpou.cat
elpou@elpou.cat

**Membre de l'Associació
Catalana de la Premsa Comarcal
Premi Tasis Torrent 1991**

Coordinador: Jordi Sardans

Cap de redacció: Carles Claret

Redacció: Sílvia Berengueras, Marta
Cárdenas, Jordi Estrada, Judit Montón,
Josep M. Oliva, Marc Prat, Ferran Sardans,
Laura Serrat, Blanca Soler.

Disseny: Jana Fontdevila i Erques Torres

Maquetació: Jana Fontdevila

Portada: operació de Bitcoins al camí dels
Corrals, de Francesc Rubí.

Fotografia: Jordi Alavedra, Francesc Rubí,
Marc Prat.

Col·laboradors: Isaac Bosch, Maria Camp,
Llorenç Capdevila, Jordi Casas, Ignasi
Cebrian, Cercle Artístic de Manresa, Laura
Estrada, Ramon Fontdevila, Eva Forn, El
Galliner, Josep Girabal, Jaume Gubianas,
Robert Martí, Josep M. Mata, Javi Oviedo,
Maria Picassó, Quaderns de Taller, Eudald
Tomasa, Erques Torres, Laura Vidal, Joan Vila-
mala, Marc Vilanova, Lluís Virós.

Administració:

Marc Prat

Expansió publicitària:

Publicitat Clarena
Urgell, 38. Tel. 93 872 43 86

Impressió:

INOM, SA. Era de l'Huguet, 7.
Tel. 93 878 41 20

Distribució:

Sobrerroca Centre SL.
Tel. 93 873 92 34

Dipòsit Legal:

B-13.528-1987
ISSN: 2253-6647

Amb la col·laboració de:

Generalitat de Catalunya
**Departament
de la Presidència**

Les col·laboracions que apareixen
signades a la revista no representen,
necessàriament, l'opinió
d'El Pou de la gallina

Recta final per a les obres de la Fàbrica Nova

19 de gener. Les obres d'urbanització de la Via de Sant Ignasi, iniciades el setembre de 2019, entren en la recta final, amb la plantació d'arbres i la instal·lació de bancs, a l'entorn de la Fàbrica Nova.

Es presenten les obres finalistes a l'Amat-Piniella

20 de gener. Àlvar Valls, Sebastià Alzamora i l'editor Josep Lluch presenten a l'Auditori de l'Espai Plana de l'Om les obres finalistes a la 21a edició del Premi Joaquim Amat-Piniella: *Entre l'infern i la glòria*, *Reis del món* i *Tots els camins*.

Es fan públics els premis Séquia i Rosa Argelaguet

22 de gener. El jurat anuncia la concessió del Premi Séquia a les persones, grups, empreses i institucions que han lluitat contra la covid i a Josefina Farrés, directora de Càritas, en la categoria individual. Vuit dies més tard, es fa pública la concessió del primer Premi Rosa Argelaguet a la doctora Maria Dolors Riera i Colom.

Absolen l'ultra que havia amenaçat Fontanals

25 de gener. La jutgessa del jutjat d'instrucció 5 de Manresa absol l'ultra acusat d'amenaces al periodista manresà Pere Fontanals, director de Nació Manresa, i el CDR

Obres d'urbanització a la Fàbrica Nova (Ajuntament de Manresa)

del Pont de Vilomara Abel Aguilar, perquè no considera acreditat que tot i haver compartit els cartells, a Facebook, l'acusat en fos l'autor.

Jordi Valls, al cicle 'Pessics de vida'

27 de gener. Jordi Valls, exalcalde de Manresa i director general de Mercabarna, obre l'edició 2021 del cicle *Pessics de Vida*. Entrevistat pel periodista Xavier Domènech. Valls hi repassa la seva trajectòria professional, que l'ha portat a viure al Regne Unit, Santiago de Xile i Mèxic.

Baixa el ritme de contagis

29 de gener. Després d'haver ocupat la primera posició en incidència acumulada de coronavirus, Manresa acaba el gener en una desena posició i amb un ritme de transmissió de 0,78, però amb 360 defuncions acumulades i 136 malalts ingressats.

Nyap a la residència de la Font

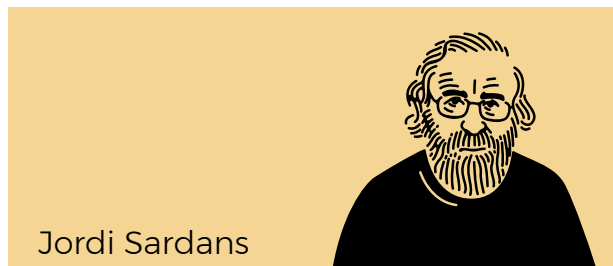
La supressió de part del pati de la residència d'avis de la Font dels Capellans amb la construcció de la prolongació de l'avinguda dels Països Catalans, per connectar el carrer Viladordis amb la rotonda de Prat de la Riba, ha posat en peu de guerra els avis i veïns de la barriada. El president del Casal de la Gent Gran, Ramon Roura, ha qualificat públicament de nyap els treballs realitzats pels responsables de l'Ajuntament, exigint-los un altre traçat que no afecti l'espai del geriàtric públic. Una vegada més un grup de ciutadans afectats per accions del municipi han denunciat la manca d'informació, ja que en cap moment, asseguren, se'ls va comunicar que les obres del vial en construcció eliminarien no només part del seu pati, sinó també uns arbusts de la part del darrere de la residència. El Departament de Territori i Sostenibilitat de la Generalitat ha afirmat amb rotunditat que la responsabilitat del nyap és exclusivament del planejament urbanístic aprovat per l'Ajuntament.

Un padró de 78.245 habitants

El padró d'habitants del gener de 2020 aprovat per l'Ajuntament de Manresa coincideix pràcticament i sense que serveixi de precedent –els darrers anys diferien d'una manera substancial– amb el que acaba de publicar l'Institut Nacional d'Estadística (INE) i deixa clar que Manresa supera els 78.000 habitants i la diferència entre les dues estadístiques és només de 24 persones. Pel que fa a la comarca, es recuperen els 180.000 habitants que ja tenia quan es va iniciar la crisi econòmica de 2008. El 2015, però, amb la creació de la comarca del Moianès, el Bages va perdre cinc municipis i gairebé 10.000 habitants. El gener de 2019 se'n comptabilitzaven 178.885. Manresa va augmentar 531 habitants entre el 2019 i el 2020 i Sant Vicenç, 244. Darrere la capital, es situa Sant Joan de Vilatorrada amb 10.998, Sant Vicenç de Castellet amb 9.767, Sant Fruitós de Bages amb 8.837, Santpedor amb 7.604, Sallent amb 6.735, Navarres amb 6.057, Navàs amb 6.018, Súria amb 5.948 i Artés amb 5.762.

Josep M. Oliva

Jordi Sardans

Tot no pot ser

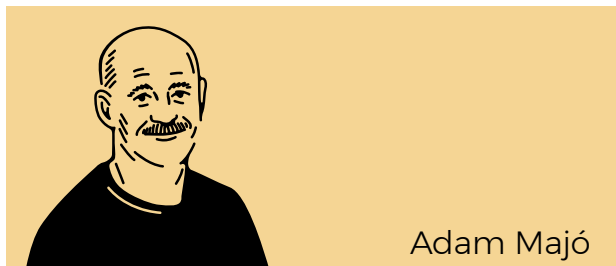
Llegeixo una frase que serviria per escriure un llibre. La va dirigir la portaveu del PSOE al Congrés als seus socis de Podemos: «No podeu ser oposició i govern. Heu d'escollir», els va dir. Amb la seva sentència reflectia una situació d'esquizofrènia política ben singular, però el fons de la frase, el seu sentit, ja està recollit al refranyer en una que serveix de patró per a moltes altres situacions: «No es pot repicar i anar a la processó». Tan lògic com que si estàs a una banda no pots estar a l'altra i tan clar com l'aigua. Però costa d'assumir, perquè cada dia n'hi ha més que ho volen tot. A la vida no tot és blanc ni és negre, i està vist que en els matisos és on hi ha moltes vegades el millor de les persones i de les coses. Però això no significa que no existeixin les incompatibilitats. Un no pot ser del Barça i del Madrid a la vegada per assegurar-se que guanyi qui guanyi sempre podrà cantar victòria. A la política i a la vida n'hi ha molts que intenten ser de tots els equips, però se'ls veu el llautó d'una hora lluny.

Vaig viure una època en què tot era més clar que ara. Hi havia, als extrems, els *pijos* i els *progres*. Cada grup s'adcrivava a una determinada imatge i el seu comportament era el que es corresponia amb les seves idees, ningú no enganyava. Fins que van arribar els *pijoprogres* i la confusió es va apoderar de tot. Els de dretes de tota la vida es van treure la corbata i es van posar uns braçalets de tela –a l'estil del president Aznar– fent-se els moderns, i els que eren pretesament d'esquerreres, quan van tocar poder, van començar a parlar de gastronomia fins que des d'algun trampolí polític van acabar ocupant grans càrrecs a grans empreses amb unes remuneracions immorals. Això sí, tant si cal cantar *Els segadors* com si cal cantar *La internacional*, sempre hi són a punt. De com li ha canviat la vida al Pablo Iglesias i a la Irene Montero ho sabem tots, però ell ens vol fer creure que fent-se un monyo i posant-se una arracada es farà passar pel que no és. Els detesto. I com més els detesto a ells, més respecte els que no són dels meus però són clars i no enganyen.

Maltractar la llibertat d'expressió

La llibertat d'expressió és consubstancial i imprescindible per poder viure en llibertat. Està emparada i garantida per l'article 20 de la Constitució espanyola i l'article 19 de la Declaració Universal dels Drets Humans, que deixa ben clar el dret a no ser inquietat per causa de la difusió d'informacions i opinions. El passat 14 de gener, el jutjat d'instrucció número 5 de Manresa va absoldre el militant d'extrema dreta Víctor Garzón d'un delictes d'amenaces a Pere Fontanals, director de NacióManresa, i un xicot del CDR del Pont de Vilomara, Abel Aguilar, de qui l'acusat –ara absolt– també va donar a conèixer dades personals. El fiscal demanava una multa de 720 euros, 360 per cada víctima. Els Mossos d'Esquadra van poder identificar l'autor que l'octubre de 2018 a través de Facebook amenaçava el periodista amb un «es busca» i esmentava on treballava, acusant-lo de mentir i difamar persones contràries a la independència, amb el comentari «donde las dan, las toman». El tribunal considera que no s'acredita prou que sigui l'autor i que cal jutjar la seva conducta on la intimidació no és clara ni concreta. El possible delictes va ser jutjat per amenaces lleus, sense més importància. És una forma d'interpretar els fets que evita entrar en el fons de la qüestió: el periodista va denunciar haver rebut amenaces i insults, en exercici de la professió.

Sembla força evident que l'actuació és política i no una discussió de bar. Als ultres no els agrada la llibertat d'expressió. Despreocupar-se de drets fonamentals pot portar els partidaris de la violència ultra a una sensació d'impunitat, que a alguns ens recorda el final del franquisme i la Transició. La plataforma Bages pels Drets Civils va mostrar la seva solidaritat amb un manifest dirigit al periodisme comarcal i s'hi van sumar periodistes del país, entitats i càrrecs comarcals, contra els atemptats a la llibertat de premsa i alertant dels actes d'intolerància, incompatibles amb l'exercici d'un periodisme lliure. Més de trenta persones es van concentrar el dia del judici a l'exterior dels jutjats per donar suport al denunciand d'aquestes amenaces. Ningú no s'hauria de deixar intimidar i no podem fer veure que no passa res. Cal ser conscients del que vol l'extrema dreta: el retorn a la dictadura, amb la imposició d'un estat autoritari i repressiu contra els que no pensen com ells.

Adam Majó

Els gitanos

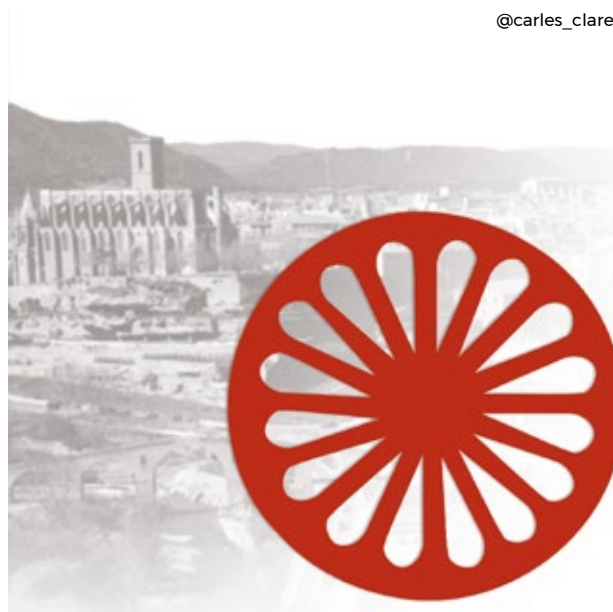
Sembla que l'arribada del poble gitano a Catalunya és del segle XV i que tenim constància de la seva presència a Manresa des del XVIII. D'aquest segle és una ordre del Borbó de torn per la qual es crea un registre municipal de famílies gitanes amb la intenció explícita d'obligar-los a abandonar el nomadisme i a *integrar-se* en la societat. Aquest registre ens fa dos retrats interessants, per una banda el de les famílies gitanes que vivien a Manresa aleshores, de cognom Pobill, Escuder, Batista, Caracol o Cortès, i de l'altra d'un fenomen no menys important i transcendent: l'antigitanisme, una ideologia potent i cruel, que ha sobreviscut i fet mal fins al segle XX i, ja molt dèbil, el XXI.

I dic dèbil, no perquè ens haguem tornat tots molt tolerants, oberts i bones persones –que potser una mica també– sinó sobretot perquè l'objecte del prejudici, el subjecte a discriminar i estigmatitzar, ha pràcticament desaparegut de la nostra vida quotidiana i de l'imaginari ciutadà, si més no a Manresa.

Nosaltres, els boomers i els preboomers, els que hem tingut la sort de viure un segle tan extraordinari com el XX, recordem perfectament un temps en el qual a Manresa els gitanos, en la seva gran diversitat, constituïen una realitat temuda i menyspreada, alhora que misteriosa i atractiva, de la nostra societat. Els gitanos de les Escodines, els de baix al riu, els que apareixien prop de la ciutat amb les seves rulots i encara algun carro, aquelles senyores de vestits grossos i mocadors al cap, aquells senyors panxuts amb la vara a la ma, els mífics i mitificats delinqüents... Eren una realitat petita, marginal i marginalitzada, però present i coneguda a la ciutat.

Al bar –teníem un bar– venien els gitanos de les Escodines a vendre encenedors o mitjons, amb aquell català una mica diferent i aquell ofici de venedor adquirit generació rere generació. Els diumenges recordo passar pel carrer Santa Llúcia i sentir-los cantar en aquells baixos convertits en delegació de l'església de Filadèlfia, on ara hi ha un locutori. I a l'estiu ells van ser els darrers que van mantenir el costum de treure la cadira al carrer i fer-la petar a la caiguda del dia.

Quan hi passàvem amb cotxe o autobús escolar, els nens i

@carles_claret

les nenes que ens crèiem normals miràvem encuriolats les barraques i construccions tronades a la vora del riu, on –dèiem– vivien els gitanos. Anys més tard, al bar venien sovint la *Gato* (o la *Gata*, no ho he tingut mai clar) i els seus sis o set fills. Ja no vivien a baix al riu, sinó en un pis del barri vell, petit, atrotinat i insalubre. La germana més menuda venia a buscar aigua amb uns bidons de color blanc que, plens, amb prou feines podia arrossegar; el *Gorila*, el petit dels nois, però ja en edat d'anar a l'institut, s'asseia a la barra i aprenia a llegir el rellotge i els números. La Carmen, una nena extremadament bonica –rossa amb ulls molt blaus, potser la recordareu– demanava caritat al Born i a Sant Domènec abans que la seva vida es convertís en un petit infern. Són, segurament, els darrers gitanos a sedentaritzar-se a Manresa. Veient les dificultats per adaptar-se i sobreviure a la nostra canònica manera de funcionar, em recorden aquells pobles indígenes que apareixen als documentals, obligats a integrar-se, des de sota de tot, a una societat que ni és la seva ni els acull amb els braços oberts.

Sigui com sigui, els gitanos, com a part del paisatge humà de la ciutat, han desaparegut. També ho han fet del nostre vocabulari: Els braços (de gitano) ja no es diuen així, del cubata gitano ara en diem kalimotxo i hem anat eliminant altres usos, clarament racistes, d'aquesta paraula. Ja era hora.

Ells i elles, però, encara existeixen, viuen, com no podia ser d'altra manera, entre nosaltres i fins i tot tenen un nou centre de culte als afores de la ciutat. Som encara a temps per parlar amb ells, per demanar-los que comparteixin els seus records i per recollir-ne respectuosament la memòria oral i escrita. Potser estaria bé que el CEB i l'Ajuntament, o qui sigui, creessin una beca i que algun historiador jove o no tan jove pogués dedicar un temps a conèixer-los, a parlar-hi i a dir-los que la seva història també ens interessa, perquè és la nostra.

Anna Comas

L'art com un castell emmurallat

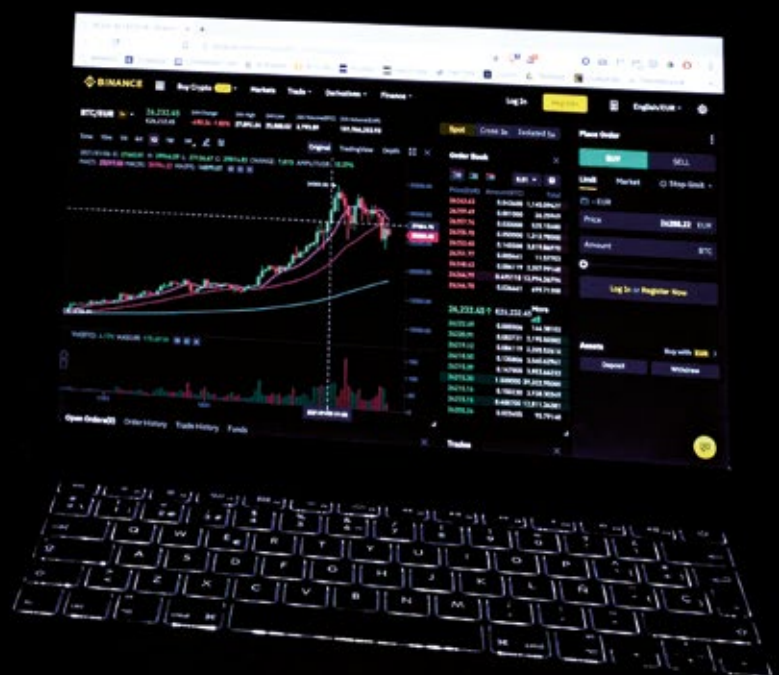
L'aire és càlid i la llum del sol esdevé més ataronjada a primera hora de la tarda. Els carrers del barri antic de Manresa esta deserts i, de fons, les campanes de la Seu toquen les tres. De la baixada dels Drets apareix l'Anna Comas, amb un abric llarg de color crema, i saluda amb la mà alçada a la retratista d'aquesta secció. Fa poca estona que ha acabat la jornada al Museu Comarcal de Manresa, on treballa com a conservadora, i es disposa a començar un viatge pel recinte emmurallat de la ciutat. Ella és historiadora de l'art i, en el transcurs d'aquest camí, es posarà de manifest la importància que concedeix als petits detalls. Aquest és un tret característic que es detecta en els petits ornaments que la vesteixen, unes arracades blaves amb fines plomes daurades penjants, i en la seva manera de trobar la bellesa en allò més petit i significatiu, com un esgrafi a la cornisa d'un edifici o un tros de roca persistent al pas del temps.

El recorregut comença al portal de Sobrerroca, del qual només es conserva la torre que dona entrada a un vial que en la seva època d'esplendor era un autèntic nucli comercial. La historiadora explica que el seu nom ens recorda que s'assenta sobre la balcera rocosa que va formar el torrent de Sant Ignasi amb el pas dels anys. Li agrada imaginar-se l'ambient que es devia respirar al carrer quan hi vivien les famílies benestants i s'hi establien els comerços més importants. L'afició per conèixer el passat local li ve de petita, quan el pare, l'historiador Francesc Comas, li explicava les anècdotes més sorprenents de la vida medieval de la ciutat. A l'escola, ben aviat va mostrar interès per les socials i la plàstica, sempre s'entretenia dibuixant boscos i castells, i un dia va sorprendre al seu pare amb un plànol del carrer d'Àngel Guimerà que la família encara conserva.

Seguint la ruta de les muralles, s'enfila fins al turó del Puigcardener i mira enlaire per contemplar la basílica de la Seu sota les pinzellades d'una llum càlida. Després baixa pel camí dels Corralis i s'atura a observar el mur d'en Jaffa, un dels trams de muralla conservats més antics. Sobre la roca es perfila la seva ombra fugissera i escorredissa com l'existència humana en aquest món. La història de l'art li permet viatjar en el temps i sentir-se més a prop dels avantpassats. «L'expressió artística permet desxifrar las particularitats d'una època i de la seva gent», destaca. Alhora, la passió per aquesta disciplina l'ha dut a explorar diferents camins professionals, com la docència amb adults i adolescents, i també la divulgació a través de rutes turístiques. Tot i això, allò que més l'entusiasma és la coordinació de projectes museístics, l'activitat que ara l'ocupa.

La historiadora avança fins a la plaça de la Reforma i trenca pel carrer d'Arbonés. Amb determinació, continua el camí fins que arriba a la placeta de la Mel, on s'erigeix un gran mural en una de les façanes. L'obra firmada per l'artista Anna Taratiel, amb el pseudònim *Ovni*, mostra un gran puzzle de formes geomètriques roses, blaves, grogues. La protagonista lliga la mirada a la paret i els seus ulls s'omplen de colors. Des del seu punt de vista, el paper del muralisme és fonamental a l'hora de portar l'art a peu de carrer i aconseguir que les persones se sentin part de l'obra. «L'art és la forma que tenim els humans per expressar-nos, meravellar-nos i repensar-nos com a espècie, per això és important que la cultura estigui a l'abast de tothom», afirma. De la mateixa manera que els nostres antecessors construïen muralles per protegir les ciutats, potser nosaltres hauríem d'emmurallar l'art, com si fos un bell castell medieval, per preservar el tresor que conté a dins.

Les criptomonedes i les cadenes de blocs arriben a Manresa

L'origen de la tecnologia de cadenes de blocs o blockchain es troba en el bitcoin, descrit per Shatoshi Nakamoto l'any 2008 en el document *Bitcoin: A peer-to-peer electronic cash system*. Les potencialitats i utilitats de les cadenes de blocs, però, van molt més enllà del bitcoin i les criptomonedes. Des de la votació electrònica fins als registres mèdics, passant per la identitat digital, l'agricultura, la logística, la banca, la formació, la salut o l'educació, aquesta tecnologia té el potencial d'eliminar intermediaris i reconfigurar el funcionament de les indústries i les societats. Catalunya té un ecosistema potent i Manresa una situació propícia per crear un entorn d'economia digital pioner que aporti valor al seu entorn socioeconòmic.

Ferran Sardans Serra

El 2020 ha estat l'any de la covid-19 i la distància, certament. I del bitcoin. Després d'una caiguda pronunciada al començament de la pandèmia, el març passat, la moneda digital més gran del món va incrementar el valor un 378 % al llarg de l'any, mentre que l'or, en temps d'inflació i devaluació, guanyava un 21 % durant el mateix període. El preu d'un bitcoin va arribar als 33.272 euros el dia 8 de gener d'enguany, quadruplicant el valor respecte dels inicis del 2020. En termes de rendiment, enguany ha superat tots els metalls preciosos, els índexs borsaris, i els mercats tradicionals, in-

cloent-hi empreses com Amazon, Google, Apple i Facebook. Actualment, la moneda digital creada el 2008 per Satoshi Nakamoto ja té el mateix valor que la

Actualment, el bitcoin ja té el mateix valor que la meitat de la plata d'aquest planeta i és la catorzena moneda més gran del món

meitat de la plata d'aquest planeta i és la catorzena moneda més gran del món. Supera les monedes de Suècia, Rússia, Aràbia Saudita, Bèlgica, Índia, Israel o Turquia, i transfereix 859.375 dòlars per

segon sense bancs d'entremig. Des de la seva creació, bitcoin ha transferit l'equivalent a tot l'or d'aquest planeta, més de 10 bilions de dòlars.

L'origen del bitcoin

El bitcoin va néixer el 2008, un més després que Lehman Brothers declarés la fallida. El 31 d'octubre d'aquell any, un usuari identificat com a Satoshi Nakamoto va publicar en una llista de correu sobre criptografia un missatge que deia: «He estat treballant en un nou sistema de diners electrònics que és totalment d'igual a igual, sense tercers de confiança». A més, contenia un enllaç al *white paper* allotjat al web bitcoin.org on s'explicava en dotze punts el funcionament del sistema. La idea va donar origen a

una revolució monetària i tecnològica sense precedents.

El bitcoin va ser la primera moneda digital que va aconseguir transferir valor entre usuaris sense necessitat d'una autoritat central que verifiqués les transaccions. El 9 de gener de 2009, Nakamoto va treure a la llum un programari de codi obert que connectava diversos ordinadors entre si, i això va donar origen a la xarxa que suportaria la moneda digital. Aquest mateix dia, a les 00:54, se'n van crear les primeres unitats. Tres dies més tard, Hal Finney, un dels membres més destacats de la llista de correu, va rebre la primera transacció de bitcoins de la història. El 26 d'abril de 2011, Nakamoto va enviar el seu últim missatge i va desaparèixer de la vida pública. En realitat, no coneix ningú la seva identitat: és la persona o grup de persones que van crear el protocol bitcoin i el seu programari de referència, però s'ha mantingut en l'anonimat i la seva veritable identitat és font de tota mena d'especulacions.

El terme *bitcoin* està format per la unió de dues paraules: *coin*, que significa moneda en anglès, i *bit*, en referència a la xarxa Bittorrent de la qual es va heretar el protocol descentralitzat d'intercanvi d'informació punt a punt. A més de ser el nom de la moneda, és la xarxa que la suporta: sense intermediaris i que permet enviar valor d'una part del planeta a una altra sense demanar permís a ningú, a un cost relativament baix, de manera semianònima, ràpida i inalterable. Aquestes característiques li permeten ser immune als intents de censura de qualsevol nació, empresa o autoritat.

Mineria

Els bitcoins són finits. Des de la seva creació se sap que no n'hi haurà mai més de 21 milions d'unitats, ni un més, ni un menys. Segons diferents càlculs, s'estima que l'últim serà extret d'aquí aproximadament 120 anys, als voltants de l'any 2140. Cada unitat de bitcoin es crea en un procés anomenat *mineria*. Determinats nodes de la xarxa, anomenats miners, competeixen per trobar la solució a un problema matemàtic mentre es processen les transaccions de bitcoins. Qualsevol participant a la xarxa pot convertir-se en miner, en tant que posi a disposició el poder de processament

del seu ordinador per verificar i registrar transaccions. Cada deu minuts, de mitjana, els miners de bitcoin competeixen per validar totes les transaccions dels últims deu minuts i el primer que aconsegueix validar-les obté una recompensa en forma de bitcoins. Aquesta funció és coneguda com a *prova de treball*.

El passat mes de maig es va produir el tercer *halving*, un mecanisme que es produeix cada 210.000 blocs generats, aproximadament cada quatre anys, pel qual s'ajusta la producció de blocs dels miners i es redueix la recompensa a la meitat. Després del que hi va haver l'any 2012, la recompensa es va contraure de 50 bitcoins per bloc validat a 25, i després del de l'any 2016 va baixar de 25 a 12,5 bitcoins. Aquest darrer 11 de maig va caure fins a només 6,25 bitcoins per bloc validat.

La mineria de monedes virtuals gasta més energia que la mineria de diversos metalls. La Universitat de Cambridge va desenvolupar i va publicar un programari per calcular en temps real el consum energètic anual que implica la mineria de bitcoin a nivell mundial. Segons aquest estudi, la mineria de bitcoin consumeix anualment més electricitat que tot Suïssa o Dinamarca en un any. I això augmenta. El gener del 2018 es completaven 16 exahashes per segon a la xarxa, i a finals d'any la xifra ja havia pujat a 54 exahashes. Actualment és cada dia superior, i l'increment té una tendència clarament a l'alça. A finals de 2020 era de 118 exahashes per segon. Quan la xarxa arriba a un *hash rate* de 10 exahashes per segon significa que pot fer 10.000 bilions de càlculs per segon.

Quan el bitcoin va aparèixer, Satoshi Nakamoto pretenia que els usuaris utilitzessin els seus ordinadors personals per fer els càlculs en què es basa la mineria i tenir una xarxa prou potent per validar i certificar totes les operacions. Ara, el procés és tan competitiu que per tenir alguna oportunitat els miners han d'utilitzar ordinadors especialitzats, que cada vegada tenen una potència i un preu més alt. Els miners seriosos inverteixen en granges de bitcoins: naus senceres plenes de màquines ASIC en sèrie. Al consum cal afegir-hi les despeses de construcció i de l'aire condicionat

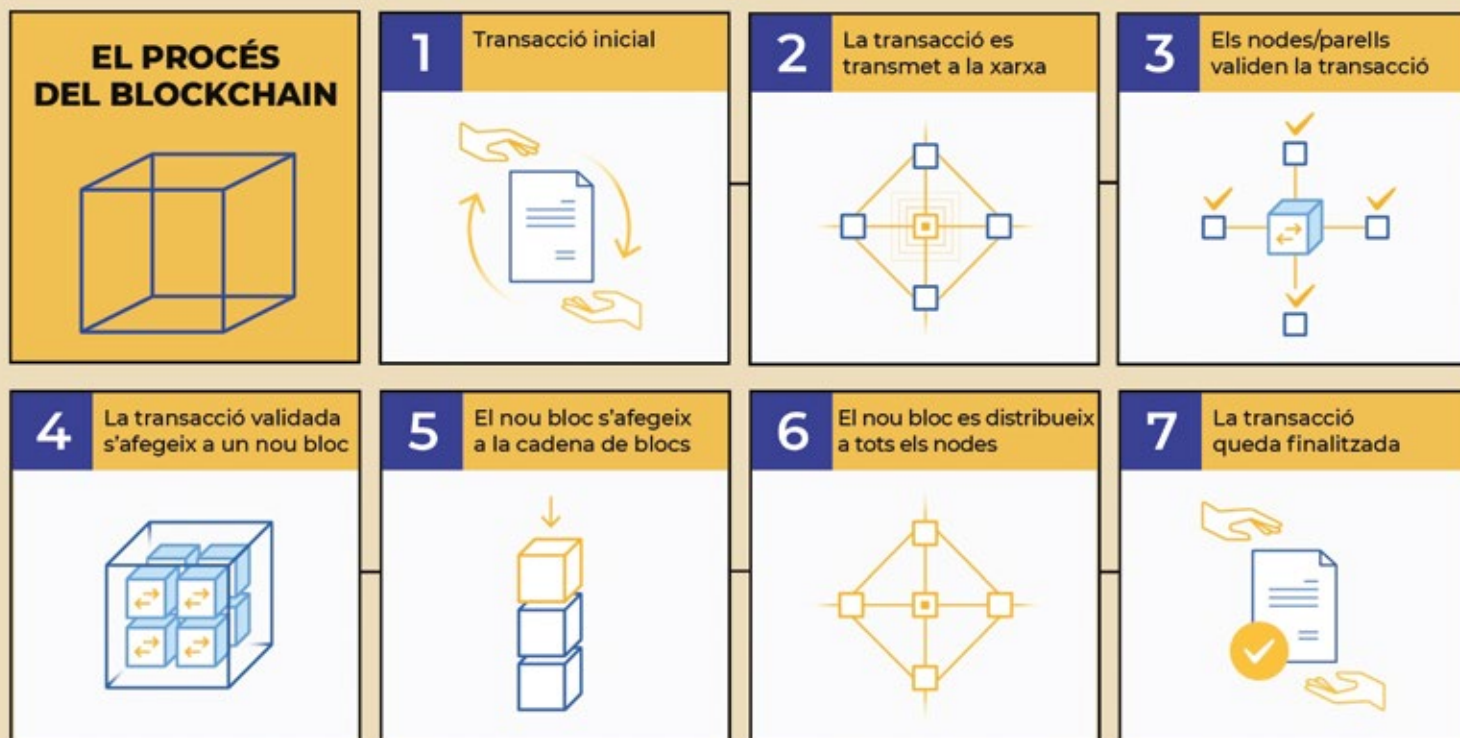
necessari per refrigerar-les, per la qual cosa acostumen a ser en països en què el preu de l'energia és més barat.

La creació de criptomonedes, segons diversos càlculs, gasta una energia equivalent o superior a l'extracció de metalls. Segons un estudi de Max J. Krause i Thabet Tolaymat publicat a la revista *Nature*, crear l'equivalent a un dòlar gasta, de mitjana, 17 megajoules, que són uns 4,7 kW cada hora. Mentrestant, l'extracció de metalls per generar el valor d'un dòlar consumeix 5 megajoules per a l'or i 4 per al coure. Sembla increïble que l'obtenció d'un actiu virtual, generat per unes línies de codi informàtic, pugui competir amb el cost ambiental de treure materials valuosos de la terra. Però el consum elèctric massiu és intrínsec al funcionament del bitcoin. Per això, Randi Rollins, investigador de la Universitat de Hawaii a Manoa, juntament amb sis científics més, alerta en un altre estudi a la mateixa *Nature* que el bitcoin pot elevar l'escalfament global més de 2 °C fins a l'any 2033.

Malgrat això, el bitcoin fa possible fer pagaments electrònics sense la banca d'intermediària i sense necessitat de diners emesos per cap banc central i alhora ha suposat el desenvolupament d'una tecnologia que ja s'està començant a aplicar en molts altres sectors, com el sanitari, el dels transports i l'alimentari.

Tecnologia de cadenes de blocs

Les tecnologies de cadenes de blocs (*blockchain*) obren una nova manera de fer algunes coses que fins ara no s'havia pogut plantejar. Bàsicament es tracta d'una xarxa on tothom està intercomunicat, sense necessitat de servidors i permet descentralitzar procediments en què anteriorment calia una entitat central que els controlés. Per tant, permeten un cert nivell de gestió col·lectiva que té les particularitats que és segura, transparent i no requereix que hi hagi una confiança prèvia entre les parts. Cada ordinador és com un servidor. Això garanteix una comunitat on tothom és igual, on no mana ningú i on les possibilitats de fer operacions poden ser infinites. La gran descoberta del sistema és el seu aval de transparència, que garanteix la distribució de la informació de manera descentralitzada i deixant constància

Carles Claret

de totes les operacions, sense que ningú el pugui modificar o manipular.

Jordi Franch, doctor en Economia Aplicada i professor d'Administració i Direcció d'Empreses al campus Manresa de la UVIC-UCC, detalla com la cadena de blocs és una base de dades capaç de registrar qualsevol mena d'informació a través d'internet: «Qualsevol usuari amb connexió a la xarxa pot introduir i registrar operacions que s'acaben ajuntant i creen una cadena. I la diferència amb les bases de dades tradicionals rau en el fet que està distribuïda. Cada ordre es divideix i es transfereix en infinites parts, de manera que cada usuari té un petit percentatge de la xarxa emmagatzemada en el seu ordinador. Aquesta distribució permet al *blockchain* tenir una sèrie de característiques molt interessants com ser un sistema públic i transparent, in-esborrable, impossible de modificar i falsificar», conclou Franch.

Així doncs, si el nostre dia a dia es regís pel *blockchain*, quan haguéssim d'anar a un judici no tindria sentit contractar un advocat perquè tots els esdeveniments de la nostra vida estarien registrats i no serien interpretables. El professor d'ADE exposa que «aquesta situació és molt diferent dels sistemes d'informació i decisió actuals», totalment centralitzades en institucions com els governs o els Bancs Centrals. «Podem conside-

rar la presa de decisions del director general d'una empresa o el president d'una entitat», planteja Jordi Franch: «En tots ells coneixem exactament les persones que prenen les decisions i es poden corrompre amb facilitat. Per la pròpia estructura, el sistema tradicional pot ser atacat o corromput i crear favoritismes o xarxes clientelars. En canvi, el sistema *blockchain* és totalment segur i transparent. La seva distribució a través de milers d'ordinadors encarregats del control i de l'administració de la base de dades fa que sigui impossible de corrompre. Vivim en un entorn institucional molt corrupte i mancat de transparència. Per tant, *blockchain* és una tecnologia que té recorregut i hem d'esperar-ne una tendència a l'alça». Com en tota nova tecnologia, Jordi Franch pronostica que el *blockchain* destruirà alguns llocs de treball, que esdevindran obsolets, però en crearà de nous: «El saldo net és positiu i s'enquadra dins del que l'economista austríac Joseph Schumpeter anomena els processos de destrucció creativa del mercat».

Aplicacions de les cadenes de blocs

Ariana Calleja va estudiar ADE i matemàtiques, amb especialització en anàlisi financera i modelització de risc. El 2012 va entrar en contacte amb el món del bitcoin. Des de llavors es dedica a realitzar models d'avaluació de criptomonedes,

qualificació de crèdit d'emissors i emissions, i estadístiques de mercat. Avui, amb 31 anys, és membre de la Junta Directiva de l'Associació Blockchain Catalunya: «El nostre objectiu principal és apropar la tecnologia a la ciutadania. La nostra visió de la tecnologia *blockchain* és com a eina per a la transformació social, perquè té el potencial de crear noves bases per als nostres sistemes econòmics i socials». Subratlla que «no tot versa sobre criptomonedes, que són les aplicacions sobre les quals s'està fent més difusió». De fet, assenyala que «la tecnologia *blockchain* té els seus orígens en un moviment de finals dels anys vuitanta, el moviment Cypherpunk, que en l'època del naixement dels protocols de comunicació TCP/IP (l'internet actual), es plantejava un dilema sobre el futur de la privacitat dels usuaris a la xarxa».

La tesorera de l'Associació Blockchain Catalunya afirma que «si avui pots enviar diners a un amic o a un familiar instantàniament només demanant-li el número del mòbil es gràcies a aplicacions que s'han desenvolupat amb la tecnologia *blockchain*». En paral·lel, Calleja admet que «en els últims anys hem pogut observar els efectes de la creació d'expectatives desmesurades sobre la tecnologia i totes les possibles aplicacions. Sóc conscient que molts companys de l'ecosistema no comparteixen aquesta opinió, però crec que

el 2020 ha estat un any clau per donar solidesa a les propostes que realment funcionen i propiciar que desapareguin aquelles que només van fomentar una bombolla especuladora per aconseguir finançament». Afegeix que el creixement ara serà més moderat, perquè el *blockchain* no és una tecnologia disruptiva: «No pot atacar un model de negoci tradicional amb una solució de menor cost i superar ràpidament les empreses existents. És una tecnologia que té el potencial de crear noves bases per als nostres sistemes econòmics i socials, i aquest tipus de canvis sempre requereixen temps», certifica la matemàtica.

En paraules de Jordi Franch, la tecnologia *blockchain* també servirà per incrementar la seguretat i traçabilitat de les transaccions: «La introducció de noves aplicacions industrials requereix un grau creixent de seguretat i protecció de la privacitat. La prova d'existència o d'origen dels productes i la traçabilitat guanyen cada vegada una importància més gran. Confiar en els registres temporals i en la integritat de les dades pot ser un requisit crucial», sosté. Per això, afegeix, «el *blockchain* té el potencial de canviar la forma en què l'empresa digitalitzada s'aproxima al futur, amb una seguretat més gran i una qualitat en les dades».

Segons el professor d'ADE de la FUB, l'impacte d'aquesta aplicació tecnològica pot abastar totes les àrees d'una empresa des de la comptabilitat a la cadena de subministraments, la innovació, el finançament i fins i tot la fidelització dels clients: «Les aplicacions basades en *blockchain* tenen el potencial de millorar les cadenes de subministrament en proporcionar una infraestructura per registrar, certificar i rastrejar a un cost baix els béns transferits entre parts distants, que estan connectades a través d'una cadena de subministrament. Tots els productes s'identifiquen de forma única a través de registres transferits des de l'origen fins a la destinació final a través del *blockchain*. Cada transacció és verificada i marcada en un procés xifrat, però transparent, que dona visibilitat a les parts implicades com proveïdors, transportistes o compradors».

A tall d'exemple, a nivell de casos d'ús, Jordi Franch destaca Everledger, «una

empresa que permet rastrejar la procedència dels diamants des de les mines a les joieries i combatre el frau d'assegurances o de documentació». I l'empresa social Provenance, que «ha desenvolupat una plataforma de dades en temps real que reuneix i verifica l'origen d'un actiu assignant-li un passaport digital que pot rastrejar-se al llarg de tota la cadena de subministraments fins que arriba a la destinació». I el gegant Walmart, que «està provant *blockchain* per a la seguretat alimentària. S'espera que un registre precís i actualitzat basat en *blockchain* pugui ajudar a indentificar el producte, l'enviament i el proveïdor quan es dona una intoxicació, per exemple, i d'aquesta manera obtenir detalls sobre com i on es van tractar els aliments i qui els va inspeccionar».

També apunta que el *blockchain* està entrant en el terreny jurídic, permet la creació dels contractes intel·ligents: «Cada vegada són més els bufets i les assessories legals que ho utilitzen per facilitar el tràfic jurídic. L'asseguradora americana AIG ha estat la primera a utilitzar el

blockchain en les seves operacions. Les pòlisses es poden automatitzar i l'ús de la tecnologia en les assegurances suposa un gran estalvi de costos, de temps i de burocràcia, ja que quan es doni alguna condició de la prima, automàticament s'executa. La quantitat d'informació disponible seria superior i això permet millorar el servei als clients. També permet personalitzar cas a cas. En una assegurança de viatges seria possible conèixer en tot moment l'evolució del viatge i si es donen esdeveniments que donin lloc o no a una indemnització. El pagament de la compensació seria immediat. En el cas d'una assegurança de vida, quan es conegui la defunció del titular, els diferents beneficiaris podrien cobrar el capital corresponent sense endarreriments», explica Franch. A més, també afirma que «els bancs ja estan utilitzant la tecnologia *blockchain* en les transferències i el vot dels accionistes en les juntes de propietaris».

D'altra banda, són múltiples els rumors de manipulacions en les votacions d'estats i institucions per les in-

fluències que tenen certs actors. Jordi Franch sosté que «la votació mitjançant *blockchain* seria totalment segura, ja que, en el moment que una persona emet un vot, queda registrat a la xarxa, no es pot modificar i aquesta persona no pot tornar a votar. Aquest simple procés permetria millorar les votacions i la democràcia arreu del planeta».

Daniel Marco, director general d'Innovació i Economia Digital de la Generalitat, sosté que «la tecnologia de cadenes de blocs pot ser aplicada a àmbits molt diversos, ja que es tracta d'una tecnologia de base com podrien ser les bases de dades, però amb unes característiques i funcionalitats especials. Per tant, la fan servir empreses i entitats molt diverses de sectors com l'agricultura, la logística, la banca, la formació... Les administracions també comencen a utilitzar aquestes tecnologies per donar més transparència als seus processos i promoure el desenvolupament de nous serveis digitals en àmbits com salut, educació, contractació pública, l'agricultura, la logística o els residus per facilitar i fer més transparent la traçabilitat de certs productes». També en el sector de la formació «per acreditar títols o certificacions acadèmiques», en el sector de la salut «per registrar i gestionar de manera més segura i transparent dades de pacients», en el sector energètic «com a base per a l'intercanvi d'energia de manera registrada», i en molts altres sectors en què calgui registrar informació de manera segura, transparent i immutable.

Ariana Calleja és d'una opinió similar i subratlla que les cadenes de blocs són una tecnologia d'abast multisectorial que actualment té aplicacions en múltiples indústries: «Financera, transports, farmacèutica, alimentària, tèxtil, educació i altres». Matisa, però, que «no totes les empreses necessiten fer ús de la tecnologia *blockchain*. I en cas que fos necessari innovar, l'obsolescència depèn també d'altres factors com el nivell de competència en la indústria o la falta d'implementació d'altres tecnologies emergents coexistents». Assegura que no és una relació casual que en el teixit empresarial actual l'adopció de la tecnologia s'hagi dut majoritàriament a terme per empreses emergents i grans empreses: «Les primeres tenen a disposició un

sandbox regulador que els permet fer proves en un entorn amb unes condicions favorables que elimina certes barres d'entrada. I les segones s'agrupen creant consorcis que permeten desenvolupar *blockchains* fent un ús conjunt dels recursos que disposen per resoldre un problema concret de negoci», constata la tesorera de l'Associació Blockchain Catalunya. I afegeix: «Cal aclarir que el *blockchain* o les tecnologies de registre distribuït no sempre ofereixen un valor afegit a les empreses, no sempre són la solució tecnològica adequada. Cal estudiar sempre si és viable i eficient en cada model de negoci. Si estudiant el model de negoci fos eficient fer-ne ús, el cost de desenvolupament depèn de les funcionalitats a implementar». A diferència de les emergents que desenvolupen projectes tecnològics interns perquè disposen del coneixement i no necessiten externalitzar-lo, Ariana Calleja considera que «per a una empresa petita té més sentit adherir-se a una xarxa de col·laboració. Les ajudes públiques haurien d'anar en aquesta línia: cohesionar l'ecosistema».

Catalunya, capdavantera

Les cadenes de blocs i la resta de tecnologies de registre distribuït encara es troben en una fase emergent i de desenvolupament, però a Catalunya ja es mostren signes d'arrelament en el teixit empresarial. El país forma part de la Global Blockchain Ecosystem Network, l'única plataforma global i intersectorial d'aplicacions de *blockchain* que hi ha al món. Segons l'estudi *El Blockchain a Catalunya*, elaborat per ACCIÓ el gener de 2020, l'ecosistema del *blockchain* al nostre país està integrat actualment per 76 empreses, amb un impacte econòmic baix, però amb un elevat potencial de creixement. Tot i això, Daniel Marco apunta que «des de la publicació de l'informe de fa un any s'han seguit identificant noves empreses, i a principis del 2021 ja en tenim un total de 132, cosa que fa evident el creixement en nombre d'empreses en aquest sector».

Es tracta d'un ecosistema emergent format majoritàriament per microempreses i on el 68% de les empreses són *startups*, el 60% tenen menys de quatre anys. De mitjana, les empreses detectades tenen una facturació anual estimada de 120.000 euros i 5 treballa-

dors. En total, s'estima que actualment a Catalunya hi ha uns 397 llocs de treball i una facturació de 9,46 milions d'euros directament vinculats a les tecnologies de registre distribuït. Segons es desprèn de l'estudi, l'impuls de la recerca i la innovació, com també de la transferència tecnològica, és clau per al desenvolupament d'aquesta tecnologia. A més de les empreses i els centres de recerca, l'ecosistema del *blockchain* a Catalunya també inclou entitats i iniciatives de suport al desenvolupament del propi sector com ara comunitats, esdeveniments, entitats de formació, acceleradores, associacions, etc.

El director general d'Innovació i Economia Digital afirma que per donar suport a les empreses «tant en el desenvolupament com en l'adopció de la tecnologia» s'ha posat en marxa l'Estratègia Blockchain de Catalunya, que «inclou la realització de diferents activitats de suport com l'elaboració d'informes i casos d'ús de la tecnologia per facilitar el coneixement i l'adopció. També s'ha posat en marxa el Centre Blockchain de Catalunya, en col·laboració amb la Cambra de Comerç de Barcelona, que realitza activitats de formació, difusió i suport en l'àmbit de les tecnologies *blockchain* en els diferents sectors productius del país». Segons Daniel Marco, Catalunya compta amb un seguit de capacitats que la situen com un pol d'atracció idoni per al desplegament tecnològic de serveis i de nous models de negoci associats a les tecnologies *blockchain* i de registre distribuït: «Un bon posicionament en captació d'inversió tecnològica i generació d'innovació digital, un sector TIC potent i consolidat, un ecosistema emergent de tecnologies *blockchain* i un impuls públic decidit a promoure les potencialitats d'aquestes tecnologies a l'Administració i entre les empreses i la ciutadania». A Catalunya tres centres identificats amb el segell TECNIO desenvolupen la tecnologia de cadenes de blocs: Eurecat, la Fundació i2CAT i el Centre Easy. L'ecosistema també està format per entitats i iniciatives de suport al seu desenvolupament. D'altra banda, l'estudi recalca que s'està utilitzant en sectors com l'alimentació i la logística –per controlar la traçabilitat dels productes que es consumeixen o distribueixen–, l'administració pública –per millorar la

seguretat del vot electrònic-, el comerç -per fer més transparent l'etiquetatge-, l'atenció sanitària -per xifrar dades-, o l'energia -per poder-la autogenerar, utilitzar i vendre-, entre d'altres.

El 24 de juliol de 2018, el Govern de la Generalitat va aprovar la implementació de la tecnologia *blockchain* a l'activitat de l'Administració pública. Poc després, el juny del 2019, el Govern va aprovar l'Estratègia Blockchain de Catalunya, que preveu desplegar un programa d'actuacions al voltant de sis eixos: la millora dels serveis públics afavorint una prestació proactiva i personalitzada, l'orientació de Catalunya com a país de referència; l'impuls de centres de recerca i tecnològics que connectin la *blockchain* amb la intel·ligència artificial i la 5G; la potenciació d'una nova indústria; la retenció i atracció de talent; i la definició d'un marc regulador favorable.

El paper de Manresa

Des de l'Ajuntament de Manresa, assenyalen que el consistori «no utilitza en aquests moments la tecnologia *blockchain* en la seva gestió municipal, ni en la interna (expedients, tributs, comptabilitat...) ni en l'externa (webs). L'Ajuntament resta amatent al desplegament de l'estratègia catalana per si es pot adherir o compartir projectes d'administració electrònica o de ciutat intel·ligent en el futur».

Altres ajuntaments catalans ja han fet la primera immersió en la tecnologia *blockchain*. Alcoletge va organitzar una votació electrònica basada en la tecnologia de les cadenes de blocs per decidir en què s'invertia part del pressupost municipal. El projecte consistia a registrar a la base de dades del poble una moneda virtual, en aquesta ocasió anomenada vot, i a ingressar de manera virtual un vot a cada ciutadà empadronat, que li servia per poder participar en la consulta. Dels 2.996 electors registrats al cens van votar-ne 690, un 23%, molt per damunt de la mitjana catalana, que ronda el 8% en matèria de processos participatius, i per sobre del darrer pressupost participatiu de Manresa, que va tenir una participació del 5%.

Un altre cas d'èxit es pot veure clarament en el cas dels *Vilawatts*, la mone-

da digital de Viladecans, impulsada per l'Ajuntament de la localitat i desenvolupada per l'empresa Ubiquat. Creada el 2008, l'empresa igualadina també ha desenvolupat la moneda digital *Grama*, de Santa Coloma de Gramenet, i està en contacte amb diversos ajuntaments i entitats que volen desenvolupar les seves criptomonedes. Jaume Catarineu, enginyer superior en Informàtica i CEO i fundador d'Ubiquat, explica que usen *blockchain* «per canviar com ens relacionem com a societat: entre nosaltres, amb els comerços i amb l'administració pública. Des de fa anys impulsem circuits de monedes locals. Són circuits de pagament en diner electrònic, i per tant amb la garantia legal de l'euro, però sumant-hi la intel·ligència social i la programació de les criptomonedes».

El fundador de l'empresa igualadina sosté que així «es poden crear estímuls econòmics i socials com mai i, gràcies a ells, impulsar nous valors a la societat. Aquest nou paradigma que estimula la digitalització i la sostenibilitat serà clau els propers anys», pronostica. I afegeix: «La tecnologia *blockchain* acabarà sent una element natural de la majoria de les xarxes de dades del futur. Serà com les bases de dades ara, que estan arreu. Amb el temps, però, es deixarà de parlar de la tecnologia en si i senzillament la usarem igual que ara usem les altres tecnologies d'internet com HTTP, TLS i tantes d'altres». En relació al rol municipal, assenyala que «la compra pública innovadora pot ser una bona eina. Cal, però, que l'administració tingui visió estratègica i aposti per invertir en solucions que li donin valor diferencial. Qualsevol ajuntament pot provar de fer un registre concret de dades amb *blockchain*, per exemple».

Sobre Manresa en concret, Catarineu menciona que «pot ocupar el lloc que vulgui. Té una tradició industrial molt important i les possibilitats que hi ha d'usar tecnologies de registre distribuït vinculades a processos de producció i/o postvenda són moltes. Tot és qüestió de posar-s'hi i veure quins avantatges té». Si hagués desmentat una ciutat, el fundador d'Ubiquat potser destacaria Girona, «perquè han desplegat el Centre Blockchain Catalunya, copromogut amb la Cambra de Comerç i la Universitat de

Girona». Daniel Marco també destaca que algunes de les entitats rellevants com el Centre Tecnio Easy Innova i el Centre Blockchain de Catalunya estan ubicats a Girona, però ressalta que «aquest tipus de tecnologies operen a través d'internet i per tant no és tan important la ubicació des d'on operen. Es tracta d'una tecnologia distribuïda que opera des de moltes ubicacions. A Manresa s'han organitzat algunes xerrades divulgatives i hi ha algun grup de debat que tracta aquests temes. Però són unes tecnologies totalment digitals que no estan directament vinculades a una ciutat o territori concret, sinó que tenen el potencial per desenvolupar-se en qualsevol territori.

Pedagogia i formació

Malgrat l'escassetat de formació reglada i el fet que cada vegada sigui més habitual aprendre sobre aquestes noves tecnologies de manera autodidacta, Manresa ha aconseguit nombrosos actes formatius i activitats divulgatives sobre el tema. El dia 9 de febrer del 2018 més d'una seixantena d'empresaris van assistir a la jornada sobre el bitcoin organitzada per PIMEC Catalunya Central al Palau Firal, que va contextualitzar el fenomen de les criptomonedes i va plantejar els reptes que haurà d'afrontar el teixit empresarial dins d'aquest nou paradigma.

El dia 5 de març del 2018, Gerard Duelo, impulsor del bitcoin català, va omplir la sala d'actes de la FUB2 de Manresa en una xerrada sobre criptomonedes en què va donar a conèixer la divisa virtual *Croat*, nascuda l'agost del 2017 i de la qual és promotor. Es van haver de posar cadires supletòries i fins i tot hi va haver gent que es va haver de quedar dempeus. A finals d'abril del 2019 es va fer la Setmana Digital al campus Manresa de la Universitat de Catalunya Central, coneguda com a e-week. Sota el títol *Distributed Intelligence. Smarter Together*, es va reflexionar sobre la connectivitat intel·ligent i permanent de tota la societat a partir del 5G. Una de les conferències va ser sobre *L'economia de les criptomonedes i el blockchain*, en què van participar el professor dels estudis d'ADE, Jordi Franch; Leandro Navarro, expert de la UPC en tecnologia *blockchain*, i Carles Gómar, coordinador de Plans Sectorials d'ACCIÓ. I el 21 d'octubre del 2018 el Centre de Desenvol-

«És important formar-se i disposar de les competències digitals dins de l'empresa per poder estar al dia i reaccionar davant dels canvis que aquesta tecnologia pugui donar»

lupament Empresarial de l'Ajuntament de Manresa havia organitzat una sessió informativa gratuïta amb l'objectiu de donar a conèixer quins canvis i oportunitats pot aportar la nova tecnologia del *blockchain*. La sessió va anar a càrrec d'August Corrons, professor d'Estudis d'Economia i Empresa de la UOC, cooperativista especialitzat en monedes complementàries, economia solidària i tecnologia *blockchain*.

Identitat digital

El setembre del 2019, el Govern va presentar IdentiCAT, un nou model d'identitat digital descentralitzada i autosobirana que pretenia convertir-se en la primera identitat digital a nivell europeu impulsada des d'un àmbit públic i autogestionada pel ciutadà amb total garantia jurídica i vàlidesa per operar amb l'Administració pública i amb el sector privat. Però el projecte va ser aturat després de la publicació del Real-decreto Ley 14/2019, del 31 d'octubre de 2019. La mesura va ser anunciada per Pedro Sánchez en una entrevista a Onda Cero en què va explicar que es pretenia controlar el «potencial mal ús» de la Generalitat per construir una república digital i en què va assegurar que «ni hi haurà independència offline ni online».

Des de llavors, segons el director general d'Innovació i Economia Digital, Daniel Marco, la Generalitat ha estudiat «la manera com es podria seguir endavant amb el projecte, modificant aquells aspectes que poguessin anar en contra del decret. Durant l'any 2020 es van modificar els plecs tècnics adaptant-los a les bases descrites al projecte de la Comissió Europea. En paraules de Jaume Catarineu, fundador d'Ubiquat, el nou model d'identitat sobirana (SSI) «ens canviarà la vida en els propers anys, i per a bé. Passarem a tenir el control de les nostres dades i, sobretot, coneixerem

i decidirem qui sap què de nosaltres, per a què i fins quan».

Grau de maduresa

De quants anys estem parlant perquè el *blockchain* pugui arribar a integrar-se amb resultats visibles a nivell massiu? Per a Ariana Calleja, «no serà abans de 5 o 10 anys». Es basa en el *Hype cycle* de la consultora Gartner, especialitzada en l'estudi de l'evolució de les tecnologies emergents: «Estic d'acord amb aquesta estimació. En els anys que venen veurem com les plataformes *blockchain* seran escalables, interoperables i admetran la portabilitat de contractes intel·ligents entre plataformes». Amb el temps, les *blockchain* permissionades s'integraran amb les *blockchain* públiques, que fins ara coexisteixen per separat. I tot plegat fomentarà un procés de normalització de la tecnologia».

Jaume Catarineu, en canvi, és partidari d'un termini de temps més curt: «Obviar avui dia tecnologies com el *blockchain* o la intel·ligència artificial és com haver obviat internet l'any 1994. Pots passar una temps fent veure que no existeix, però com més triguïs a entendre-la i usar-la com cal menys competitiu seràs en el futur. En els propers dos o tres anys veurem l'arribada d'infinitat d'aplicacions i usos basats en *blockchain*. Ara ja n'hi ha algun, però en dos o tres anys serà massiu».

Avui, qualsevol infant que no sap llegir pot agafar un mòbil i pot obrir YouTube sense problema. Els pares acostumen a atribuir-ho a una intel·ligència especial dels seus fills, però en realitat és mèrit de l'equip que va dissenyar la interfície. Per tant, a mesura que una tecnologia evoluciona, també ho fa la seva interfície, que es torna cada vegada més senzilla, i en el cas de la tecnologia *blockchain* també serà així. Són diversos els experts que equiparen la invenció del *blockchain* a la introducció de la informàtica en l'àmbit domèstic o a la popularització de l'ús d'internet, en el sentit que pràcticament tot al nostre voltant és susceptible de beneficiar-se de les garanties de legitimitat que brinda la cadena de blocs.

Jordi Franch creu que caldria fer extensible i assequible la informació i l'assessoria a les petites empreses: «Aquest

servei podria ser proveït pel sector públic i també pel privat. No soc partidari de subvencionar les empreses en funció d'uns paràmetres que defineix l'administració. Veiem una i altra vegada que aquest sistema no acaba de funcionar, però crea múltiples corrupteles. En canvi, soc partidari de retirar i derogar l'anomenada Taxa Google, que no és una taxa sinó un impost i que no s'aplicarà només a Google sinó a les empreses que operen a internet, que ha entrat en vigor el 16 de gener. És un impost del 3% sobre les transaccions i serveis digitals a internet que pot frenar i dificultar la tecnologia *blockchain*. Amazon ha començat a comunicar a les 9.000 pimes de l'estat que venen a través del seu *marketplace* que la tarifa que cobra per fer d'intermediari pujarà un 3% a partir del proper mes d'abril per aquest nou impost. La pujada de preus suposa un nou problema per a milers de pimes que ja pateixen els efectes devastadors de la pandèmia i per a les quals les vendes per internet s'havia convertit en una important via d'escapament».

Per al director general d'Innovació i Economia Digital de la Generalitat, Daniel Marco, és difícil establir un termini però segurament els propers «tres o quatre anys» seran decisius: «Com moltes de la transformacions tecnològiques, es triga un temps perquè maduri la tecnologia i posteriorment l'adopció. Aquesta tecnologia, tot i que fa anys que es van posar les bases, no ha estat fins als darrers anys que ha experimentat un creixement important en el desenvolupament de nous serveis. Tot i així encara és una tecnologia emergent i es trigaran alguns anys a veure una implantació generalitzada».

Daniel Marco també és de l'opinió que la majoria de sectors haurien de conèixer aquesta tecnologia i veure en quins àmbits concrets de les seves activitats els pot ser útil: «Cada empresa ha d'analitzar com li pot impactar. Hi pot haver casos d'empreses en què els impacti de forma més important perquè el que fan ara es pugui fer d'una manera millor o diferent i per tant empreses competidores que l'adoptin els pugin passar al davant. Però també hi pot haver casos d'empreses en què l'impacte sigui baix o molt baix i no suposi un problema no adoptar-la. És important formar-se

«El Banc Central Europeu ja ha anunciat que en dos o tres anys començarà a emetre *Cryptoeuros*, que tots podrem tenir directament al moneder digital del nostre mòbil»

i disposar de les competències digitals dins de la empresa per poder estar al dia i reaccionar davant dels canvis que aquesta tecnologia pugui donar».

L'efecte de la covid

La pandèmia ha ocasionat una dràstica contracció de l'economia mundial, tan sols dotze anys després de la Gran Recesió. Segons informes del Banc Mundial, és la pitjor estroncada econòmica des de la Segona Guerra Mundial i la primera vegada des del 1870, en què tantes economies juntes experimenten una disminució del producte per càpita. Alhora, en tan sols uns mesos, la covid-19 ha accelerat les tecnologies digitals que ja estaven aquí des de feia temps, però que fins ara moltes persones i empreses no sabien ni que existien. La pandèmia ha implicat que l'esfera virtual hagi reemplaçant la física en molts àmbits: videoconferències, reunions virtuals, assistència sanitària digital, hospitals connectats, oficines de grans i petites empreses, llocs de reunió i entreteniment... L'arribada de la pandèmia ha accelerat moltes de les tendències, especialment aquelles que permetien la reducció o l'eliminació del contacte entre persones.

La covid-19 ha disparat les compres per internet, que han assolit màxims històrics, tot i les possibles dificultats que tenien aquests canals online per respondre a les demandes dels clients. A mesura que els bancs centrals i els governs han incrementat notablement la impressió de diners per combatre el dany de la pandèmia, l'augment de liquiditat ha elevat el preu de les criptomonedes alhora que ha devaluat el valor de les pròpies monedes estatals. El coronavirus ha revifat l'interès per la principal moneda digital, el bitcoin, que s'ha vist com una protecció útil contra la inflació. Des de l'inici de la crisi sanitària, ha crescut la utilització de carteres digitals per emmagatzemar bitcoins i han crescut les

expectatives sobre l'ús d'aquesta divisa digital. Per a alguns analistes, en l'era postcovid, la moneda digital es configurarà com una forma fàcil, ràpida, segura i transparent de fer pagaments.

Sigui com sigui, la tecnologia *blockchain* també ha jugat un paper molt important en la lluita contra el covid-19 i ha servit com a suport a moltes iniciatives arreu del món per combatre el virus. Una d'aquestes iniciatives ha estat el seguiment i el monitoratge de dades de la malaltia, ja que a causa de la transparència pot oferir respostes informatives més eficients i precises. També s'ha pogut veure l'ús d'aquesta tecnologia en el desenvolupament de fàrmacs per combatre el virus, gràcies al ràpid processament de dades. I, beneficiant-se de l'eficàcia d'aquesta eina en la gestió de les cadenes de subministrament en qualsevol sector, s'ha pogut fer un seguiment exhaustiu dels productes sanitaris.

L'or millennial

Vivim en un món en què més persones tenen accés a internet que a un compte bancari. Una enquesta del mes de desembre del 2020 de la consultora financera internacional Devere Group va mostrar que més de dos terços dels clients millennials preferien el bitcoin abans que l'or com a actiu segur. Així mateix, el 59% dels millennials pensa que la major part de la població farà servir bitcoins en la propera dècada. Segons dades de l'empresa Kapersky, el 19% de la població mundial havia adquirit alguna criptomoneda abans del 2019.

La pujada de preu d'enguany és lleugerament diferent de la de 2017, ja que és impulsada principalment per institucions que, a diferència dels inversors minoristes, tendeixen a mantenir l'actiu a llarg termini en lloc de mirar d'obtenir-ne un benefici a curt termini. Aquesta noció reforça la propietat de magatzem de valor de bitcoin i el fa més comparable que mai a l'or. Cada vegada són més els analistes que apunten que serà el nou patró de referència de la nova economia.

Ariana Calleja apunta que el bitcoin s'està beneficiant d'una onada constant d'interès institucional que està accelerant l'acceptació generalitzada: «Observar la tendència d'adquisició de

criptomonedes per part de particulars, en l'actualitat, no ofereix cap dada rellevant sobre l'ecosistema perquè durant els últims dos anys el volum majoritari de l'operativa de mercat ha estat dominat per l'entrada d'inversors institucionals, i això sí que estableix un nou llindar en les expectatives. Sembla que el sector financer passa a ser un nou actor del ecosistema». Preveu que, amb l'auge de les monedes digitals dels bancs centrals (CBDC) i el seu futur ús com a instruments de política monetària, «la compra de criptomonedes s'estabilitzarà i els mercats seguiran tenint operativa però aquesta ja no tindrà un caire tan especulatiu». El fundador d'Ubiquat, Jaume Catarineu, interpreta que «ens acostumarem a tenir criptomonedes a la butxaca. De fet, el propi Banc Central Europeu ja ha anunciat que en dos o tres anys començarà a emetre *Cryptoeuros*, que tots podrem tenir directament al moneder digital del nostre mòbil. Això ho tenim a tocar i quan arribi farà que ens mirem el passat com una relíquia».

En paraules de Daniel Marco, moltes de les solucions i serveis basats en tecnologia *blockchain* es basen en criptomonedes o *tokens* per realitzar les seves funcions i en molts casos els ciutadans intercanviaran criptomonedes sense ser-ne conscients: «Per exemple si tenim un sistema capaç d'intercanviar energia entre diversos edificis segons la producció fotovoltaica i consum que tenen, aquest intercanvi es pot fer sobre *blockchain*. Això fa que l'adopció de criptomonedes tingui una tendència a l'alça, ja que són la base de les transaccions en els sistemes *blockchain*», sosté el director general d'Innovació i Economia Digital.

Paper moneda o moneda digital

L'economia mundial es basa en l'intercanvi. I l'intercanvi necessita d'una divisa que el faci efectiu. Les millores tecnològiques ens han dut a evolucionar des d'una economia basada en el bescanvi als actuals sistemes de pagaments basats en diners fiduciaris i, de manera creixent, en diners digitals, com les targetes de crèdit o els sistemes de pagament a través de telèfons mòbils.

Antigament, el comerç es vehiculava mitjançant el bescanvi quan hi havia

EVOLUCIÓ DEL PREU DEL BITCOIN (en dòlars)

una doble coincidència de desitjos, però la diversitat i la complexitat de l'economia van fer aparèixer diversos mitjans de pagament: dents de balena, grans d'arròs o cargols de mar servien com a unitat de compte i com a dipòsit de valor. Tot i això, les monedes han constituït la forma de diners més estesa al llarg de la història, perquè el seu valor s'acceptava mundialment a causa de la facilitat de transport i als avantatges de conservació.

La història del paper moneda té origen a la Xina del segle VII, durant la dinastia Tang, entre l'any 618 i el 907. Durant el segle X, l'ús del paper moneda es va estendre arreu del continent asiàtic. A Europa es va emetre per primera vegada a Suècia el 1661, com a comprovant d'un dipòsit. A partir del segle XVIII, l'emissió de paper moneda es va generalitzar arreu del continent europeu, sempre recolzat en l'or que posseïa cada estat. És a dir, per cada bitllet imprès el respectiu banc central havia de tenir l'equivalent en unces d'or. Això marcava una diferència respecte al paper moneda original xinès, que es basava només en la confiança.

Sota aquest sistema, els bancs centrals emeten papers que actuen com a diners, amb la particularitat que aquests bitllets són convertibles en or si el tenidor així ho requereix. Això vol dir que els diners en circulació depenen en tot moment de la quantitat d'or que tingui el seu Govern. En el patró or, cap estat pot imprimir diners per sobre de les seves reserves d'or, cosa que assegura certa disciplina monetària i una contenció de la inflació. En els acords de Bretton Woods del 1944 es va aprovar l'establiment del patró dòlar vinculat a l'or. Això significava que el dòlar havia de ser la moneda de referència per a les restants divises, mentre que cada unça d'or es fixava en un valor de 35 dòlars. D'aquesta manera, els bancs centrals podien canviar or per dòlars i viceversa a través de la Reserva Federal.

El sistema va funcionar perfectament fins que va començar la Guerra del Vietnam. Els Estats Units es van veure obligats a imprimir i enviar a l'exterior milers de milions de dòlars per finançar la guerra i el 1971 el país va tenir un dèficit comercial per primera vegada al segle XX. El 15 d'agost d'aquell mateix 1971, Richard Nixon va ordenar tancar

la finestra de canvis d'or per dòlars i va acabar així amb el règim de lliure convertibilitat del dòlar i l'or. Tot això significava la fi del sistema fix que establiria que una unça d'or equivalia a 35 dòlars. Els dòlars ja no es recolzaven en l'or i passaven a ser diners fiat o moneda fiduciària. En altres paraules, el dòlar passava a recolzar-se en l'autoritat que l'emetia i assegurat únicament per la creença i el consens dels usuaris. Sense la nostra confiança, els bitllets serien objectes sense cap valor intrínsec.

Segons el Fons Monetari Internacional, actualment, més del 60% de les reserves de divises estrangeres dels bancs centrals conegudes són en dòlars nord-americans, fet que els converteix en la moneda mundial de facto. Però això pot canviar. Hi ha qui apunta que ja ha canviat. El 35% de tots els dòlars nord-americans existents s'han imprès en els darrers deu mesos. El 75% de tots els dòlars nord-americans existents s'han imprès després de la creació del bitcoin. L'oferta de dòlars ha augmentat un 309% des que es va crear el bitcoin. Nou mil·lenni, nou paradigma: nova tecnologia, nova societat. 2020: pandèmia i *blockchain*.

Laura Ferrer i Mario Heredero

Des de Nova Zelanda

«Covid sota control. Els secrets: viure en una illa, confiança en el govern i alta responsabilitat»

viat farà quatre anys que vam anar a viure a Wellington, la capital de Nova Zelanda. Vam decidir travessar mig món per la precarietat de les feines que se'ns oferien al nostre país, però, també –no us enganyarem– en busca d'una

aventura en un bon moment de la vida. Sorprenentment, els estudis aconseguits a Catalunya, un doctorat en Bioquímica (la Laura), i un grau d'Enginyeria Industrial (el Mario) han estat altament valorats en aquest país d'acollida. Actualment treballem al Malaghan Institute of Medical Research (la Laura), un centre de recerca biomèdica centrat en el desenvolupament d'immunoteràpies per a càncer i al·lèrgies, i al Goodnature (el Mario), una empresa on desenvolupen trapes per a plagues d'espècies invasores de rosegadors amb l'objectiu de conservar la biodiversitat.

Nova Zelanda és un país d'uns cinc milions d'habitants distribuïts en una superfície d'aproximadament la meitat d'Espanya. Quan vam començar a tenir els primers casos de covid-19 a l'abril, vam estar confinats quatre setmanes (del 25 març al 27 d'abril), tot i que es podia sortir a fer esport a l'aire lliure. La pandèmia va arribar al seu punt màxim a principis d'abril, amb 89 nous casos registrats al dia i 929 casos actius. Un cop es van reduir els casos pràcticament en la totalitat, es va recuperar la normalitat, excepte per les fronteres, que estan totalment tancades. A dia d'avui, només poden entrar i sortir els residents del país, pagant un hotel d'aïllament a l'entrada, que costa uns 2.500 euros per família i on t'has d'estar quinze dies. Ens va sorprendre, en primer lloc, com es va gestionar la crisi per part del govern: Una comunicació impecable, liderada per la presidenta Jacinda Ardern, amb missatges molt clars i empàtics en tot moment i, en segon lloc, l'obediència i la coresponsabilitat de la població, que vam poder observar veient totes les precaucions que adoptava la gent, fins i tot, abans que el virus es detectés al país. La gran victòria ha estat que només 25 persones han mort a causa de covid fins al dia avui. A nivell personal, estem vivint la covid amb molta tranquil·litat; aquí, des del juny, la vida és pràcticament normal. No portem mascare-

Laura Ferrer Font i Mario Heredero de Pablos viuen a Wellington, la capital de Nova Zelanda

ta, podem anar a esdeveniments amb molta gent i no hi ha restriccions de cap tipus. Malgrat això, se'ns fa dur veure familiars i amics passar-ho malament a l'altra punta de món i, també, se'ns fa molt difícil no saber quan ens podrem tornar a veure amb la nostra família físicament.

Viure a la capital, poder anar amb bici a treballar i tenir la natura al costat de casa són les coses que més valorem de la nostra situació actual. En aquest país, ens hem sentit laboralment valorats, ens hem casat, hem tingut una filla i tenim un altre petit en camí. I si alguna cosa ens ha marcat especialment és la solidaritat i l'acollida de la gent. Val a dir, però, que tot i estar fascinats amb aquest país i al·lucinar cada cop que descobrim algun racó nou, les nostres arrels són on són i ens enyorem de les nostres festes populars, d'un bon pernil, d'uns xurros amb xocolata, de parlar català quan anem a comprar el pa i de la llarga sobretaula de diumenge amb la família. Tenim moltes ganes de poder trepitjar Catalunya i retrobar-nos amb els nostres. Esperem que el virus aviat ho permeti.

Oliva Torras, 75 anys transformant el metall

La històrica empresa manresana celebra l'aniversari convertida en un grup industrial líder, innovador i amb presència internacional. Amb seu central a Manresa, exporta prop d'un 50% de la producció i compta amb empreses pròpies als Estats Units, Mèxic i Perú.

Vista aèria de la seu manresana

L'equip humà

El setembre de 1945, Jaume Victori i Lluís Oliva posaven en marxa els embarrats d'un petit taller ubicat als baixos del número 55 de la pujada del Castell de Manresa. L'any 1952 es traslladaven a un local més gran, a poca distància de l'anterior.

L'any 1969 Sebastià Catllà, nebot de Lluís Oliva, va succeir Jaume Victori. Poc després s'hi afegiria Francesc Solé i el gener del 1972 es va constituir la societat anònima L. Oliva Torras SA, que l'any 1974 es va traslladar al camí de Rajadell, en uns terrenys de 4.000 metres quadrats.

La revolució tecnològica

Amb la incorporació de la tercera generació arribaria una revolució: la tecnologia CNC i la informatització. Ramon Mandaña, gendre de Francesc Solé, i Sebastià i Jordi Catllà, fills de Sebastià Catllà, entomaven el repte de modernitzar la fàbrica i convertir-la en un avançat centre d'enginyeria i fabricació de mobles i components metàl·lics, capdavantera a l'estat espanyol.

Oliva Torras Grup

A partir de l'any 2000 començava a prendre forma Oliva Torras Grup, un model de negoci avui format per empreses i divisions industrials independents, en 5 unitats de negoci: **Oliva Torras Metal**, dedicada a l'enginyeria i a fabricació de solucions metàl·liques; **Oliva Torras Mount & Drive Kits**, que treballa per al sector de vehicles refrigerats; **Oliva Tor-**

ras Railway, especialitzada en el desenvolupament i fabricació de projectes d'interiorisme per a trens, metros i tramvies; **SMI 2000**, societat dedicada al disseny i fabricació de plataformes de joc, i **Meypar**, que treballa en el desenvolupament de sistemes per a la gestió d'aparcaments.

De Manresa al món

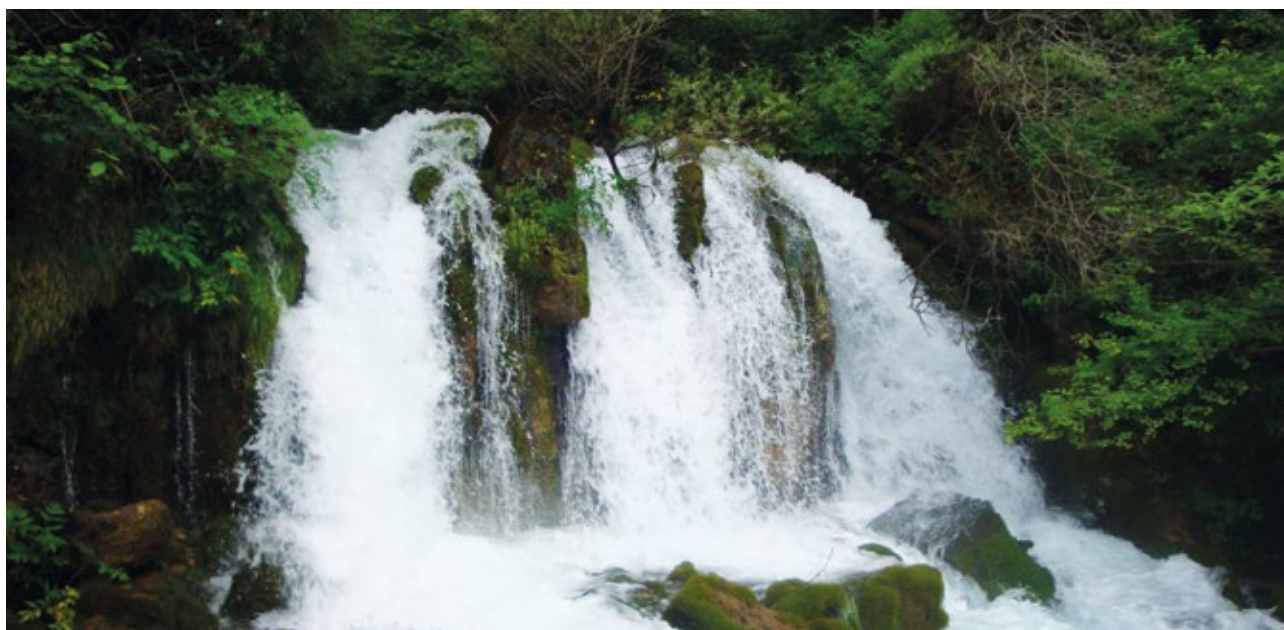
Prop d'un 50% de l'activitat d'Oliva Torras va destinada als mercats internacionals. Des de la seu de Manresa es treballa per a clients d'Europa, l'Orient Mitjà, Àfrica i Llatinoamèrica. La divisió Mount & Drive Kits disposa d'un centre d'enginyeria i producció a Texas, per abastir els mercats d'Estats Units, Canadà i Llatinoamèrica. A més, Meypar, dedicada a les solucions d'aparcament, compta amb filials a Mèxic, als Estats Units i al Perú.

Projectes de futur

Oliva Torras té importants projectes: innovació en processos industrials per a la fabricació de l'interiorisme de trens, metros i tramvies; màquina de canvi connectada per a sales de joc; adquisició d'una empresa als Estats Units (el 2019 Oliva Torras creava la societat Oliva Torras USA i absorbia BSI, líder al mercat americà en el disseny i la fabricació de kits per al muntatge de compressors en vehicles refrigerats); els centres comercials més grans de Ciutat de Mèxic (la filial Meypar ha equipat els aparcaments dels 3 centres comercials més grans de Ciutat de Mèxic), i una nova generació de metros (Oliva Torras ha estat l'encarregada de construir l'interior dels nous tramvies de la ciutat de Torí).

La Dou del Bastareny

Josep M. Mata-Perelló / Josep Girabal Guitart
(Geoparc Mundial UNESCO de la Catalunya Central)

S

ituat al Berguedà, al terme municipal de Gisclareny, forma part del Parc Natural del Cadí-Moixeró. En conseqüència, la Dou del Bastareny es troba plenament ubicada dintre del Sistema Pirinenc, concretament dintre del Mantell del Pedraforca,

que alhora es també un dels mantells més joves. Tot i que la Dou es situa molt propera a una altra estructura pirinenca, el Mantell del Cadí, el més extens de Catalunya, ja que quasi arriba fins a les Illes Medes. De fet, aquest indret es troba localitzat al bell mig d'una gran complexitat tectònica, molt a prop del contacte entre els dos mantells, que es produeix mitjançant un encavalcament del segon sobre el primer.

En aquests indrets, a l'anomenat Pirineu Meridional hi ha un conjunt de mantells d'encavalcament, que es distribueixen de Nord a Sud. Entre aquests mantells hi ha els dos situats en aquest indret de l'Alt Berguedà, i que constitueixen els principals relleus, com el Pedraforca o la Serra del Cadí. Per altra banda, a més de la complexitat tectònica que afavoreix la circulació de les aigües a través de les fractures de les roques, cal considerar que aquestes són de naturalesa carbonatada, concretament calcàries. Aquesta circumstància afavoreix la circulació de tipus càrstic, a través de les esquerdes i dels plans

d'estratificació de roques. Aquestes roques d'on sorgeixen les aigües de la Dou tenen una antiguitat d'uns 145 a 66 milions d'anys i pertanyen al Cretàcic. El que és difícil saber és l'edat del confinament de les aigües; el temps que ha passat des que es van filtrar fins que han sortit. L'indret té una bellesa espectacular, i poc més avall del naixement del riu hi ha un salt espectacular, conegut amb el nom de Salt del Bastareny. Tot i que no sempre es pot gaudir totalment d'aquesta bellesa, ja que el règim de sortida de les aigües es bastant estacional.

Nom del paratge: La Dou del Bastareny. **Situació:** Terme municipal de Gisclareny, molt a prop del poble que dona nom al terme, plenament dintre de l'Alt Berguedà i alhora dintre del Sistema Pirinenc. **Situació geològica:** Aquest indret es troba totalment situat dintre del Sistema Pirinenc, dintre del que sovint s'ha denominat Prepirineu, però que ara geològicament es coneix com a Pirineu Meridional. **Importància geològica:** No és molt conegut, però aquí s'origina l'afluent més important del curs alt del Llobregat, que recull les aigües de bona part del terme de Gisclareny i també del de Grèixer. Es tracta d'una important surgència d'aigua, que ha estat condicionada per diversos factors geològics, per una part per la gran complexitat estructural i per d'altra per la naturalesa de la roca. En efecte, es tracta de roques carbonatades calcàries, a través de les quals l'aigua pot circular bé, tot i ser impermeables, a través de les esquerdes i dels plans d'estratificació, engrandint els conductes per dissolució de la roca. És a dir, les aigües circulen a través dels processos càrstics. **Materials geològics:** Els materials són eminentment carbonatats. Concretament, són roques calcàries del Cretàcic (del Mesozoic), que tenen una edat de 145-66 milions d'anys. Tot i això, les de la Dou del Bastareny tenen prop de 100 milions d'anys. **Curiositats:** Aigües avall de la surgència, hi ha un indret també molt interessant; el Salt del Bastareny.

ELIMINAR ELS DEUTES ÉS POSSIBLE. LA LLEI DE LA SEGONA OPORTUNITAT

ENTREVISTA ALS ADVOCATS JORDI MATAMALA I PATRÍCIA MARTOS.

Vostès són especialistes en la Llei de la Segona Oportunitat?

JM.- L'any 2017, conscients de la importància i els beneficis que aquesta Llei podria aportar als nostres clients, ja vàrem iniciar els nostres primers casos. Des de llavors, el degoteig ha sigut constant, incrementant-se de forma important a partir de 2019.

P.- A dia d'avui, tenim en tramitació 22 casos.

A quines persones va dirigida la Llei de la Segona Oportunitat?

JM.- S'hi poden acollir les persones físiques, ja siguin particulars o autònoms, que no puguin pagar els seus deutes.

P.- L'objectiu és en primer lloc intentar renegociar amb els creditors els deutes (rebaixant de forma important l'import, i establint uns pagaments viables a un màxim de 10 anys). Aquest pas es fa davant d'un mediador concursal que haurà nomenat el notari, i en cas que no prosperi ens permetrà anar al jutjat i demanar el Benefici de l'Exoneració del Passiu Insatisfet, o sigui l'eliminació de tots els deutes.

Així de senzill?

P.- No és que sigui senzill. Simplement s'han de complir els requisits que marca la Llei per poder tenir dret a la Segona Oportunitat. A l'eliminació de tots els teus deutes.

JM.- Realment és així, la Llei t'exigeix que siguis un deutor de bona fe, que no hagis estat condemnat per delictes contra el Patrimoni, o contra Hisenda i la Seguretat Social durant els últims 10 anys, que hagis intentat l'Acord Extrajudicial de Pagaments davant del Notari, i que no t'hagis ja acollit a una segona oportunitat els darrers 10 anys. Si es donen aquests requisits i es tramita correctament el concurs, el jutge eliminarà tots els deutes que tinguis.

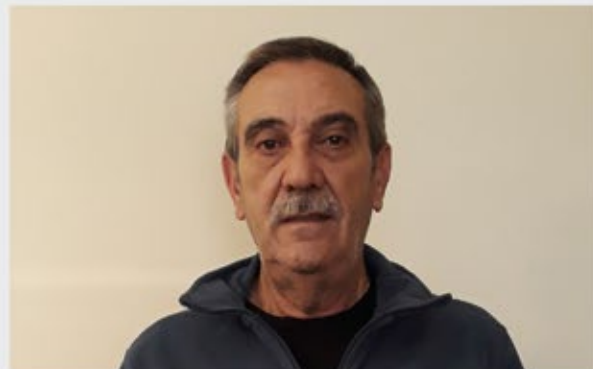
Algun inconvenient deu tenir...

JM.- El principal és que hem de tenir present que prèviament a l'eliminació dels deutes, durant el concurs judicial, caldrà vendre tots els béns de la persona endeutada. Només es podrà evitar vendre el domicili habitual si té hipoteca i es troba al corrent de pagament, i sempre que el deute sigui superior al valor de l'immoble; i també es podrà evitar vendre aquells béns que el seu valor no justifiqui el cost de la posada a la venda.

P.- També serà més complicat si hi ha deutes importants amb Hisenda i la Seguretat Social.

JM.- El meu consell seria que tothom que pugui estar passant un mal moment econòmic, que tingui dificultats en pagar puntualment, que no ho dubti, i s'assessori bé. La seva vida li pot fer un tomb de 180 °.

TESTIMONIS

El **Sr. Guillermo P. S.**, honrat, treballador, i entregat a la seva família i empresa, va veure's en una situació d'insolvència degut a la crisi econòmica que va provocar la fallida del seu negoci. Ell, la seva esposa i els seus fills, com a avaladors dels préstecs bancaris, es van veure amb deutes personals de més de 700.000 €.

Ens explica que va iniciar els tràmits de la Llei de la Segona Oportunitat amb BUFET MATAMALA, Advocats l'any 2017, i que el 8/11/2019, el Jutjat Mercantil 7 de Barcelona, el va alliberar de tots els seus deutes!

La **Sra. J. G. C.** de 62 anys d'edat, honesta i humil, es va anar sobre endeutant per tal de poder ajudar al seu fill a salvar el seu pis, fins el punt de no poder pagar, tot i cobrar una bona pensió. Va acumular un deute superior als 80.000 €.

El febrer de 2018 explica que se li va obrir el cel quan l'advocat Jordi Matamala li va explicar el que podria suposar la Llei de la Segona Oportunitat. I en efecte, el dia 21/11/2019, el Jutjat de 1a Inst. 6 de Manresa va eliminar-li tots els seus deutes. Explica també que si que va poder salvar el seu pis, i que ara només ha d'anar pagant la seva hipoteca.

REGALA TOT UN ANY D'INFORMACIÓ MANRESANA

Per només 44 euros enviarem la revista
cada mes a qualsevol lloc del món

Nom i cognoms _____

DNI _____ Correu electrònic _____

Adreça _____

Població _____ CP _____ Tel. _____

Se subscriu a El Pou de la gallina, de _____ a _____ de _____ per
un import de 4 euros per exemplar, que pagarà:

Titular _____

Caixa o banc _____

Codi IBAN _____

Us demano que siguin pagats els rebuts al meu nom que presentarà l'Associació Cultural **El Pou de la gallina**.

(signatura)

Retalla o fotocopia aquesta butlleta i fes-la arribar a la redacció d'El Pou de la gallina, al carrer Sobrerroca,
26, 1r. 08241 Manresa (Bages). També pots enviar-nos un correu electrònic a l'adreça elpou@elpou.cat

FIBRACAT
POSSIBLEMENT EL MILLOR INTERNET DEL MÓN

internet fix mòbil televisió futbol
www.fibracat.cat 1711

CENTRE DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA MONTSERRAT

SLC Manresa – SCC Bages · Passeig de Pere III, 68
Tel. 93 872 17 07 · manresa@cpnl.cat
www.facebook.com/SLCdeManresa

En marxa una nova edició del concurs LlumCat

Com ja és tradició per aquestes dates, el CNL Montserrat organitza el concurs LlumCat, centrat en el coneixement de la història i la tradició de la Festa de la Llum de Manresa.

Per participar-hi cal entrar al web <https://blogs.cpnl.cat/llumcat/> i respondre cinc preguntes de resposta múltiple en el període comprès entre l'1 i el 22 de febrer. El concurs és obert a la participació de persones a partir de 14 anys i si es responen correctament les cinc preguntes plantejades s'entra en el sorteig de diversos premis que han estat possible gràcies a la col·laboració d'entitats i organismes de la ciutat.

Els premis són:

- Dos vals de 50 euros per comprar als establiments Manresa+Comerç
- Una capsa experiència regal de Fent País Cooperativa
- Una impressora HP Pro 8210 de Control Group

- Una subscripció anual a la revista **El Pou de la gallina**
- Un servei de fisioteràpia a la clínica de la Fundació Universitària del Bages
- Dues invitacions per a una visita al Centre d'Interpretació del Carrer del Balç

Amb aquesta activitat, el CNL Montserrat pretén difondre, d'una manera lúdica i cultural, un dels fets històrics que més impacte ha tingut en el desenvolupament econòmic, demogràfic i cultural de la ciutat de Manresa.

Emocions ambientals

Ignasi Cebrian

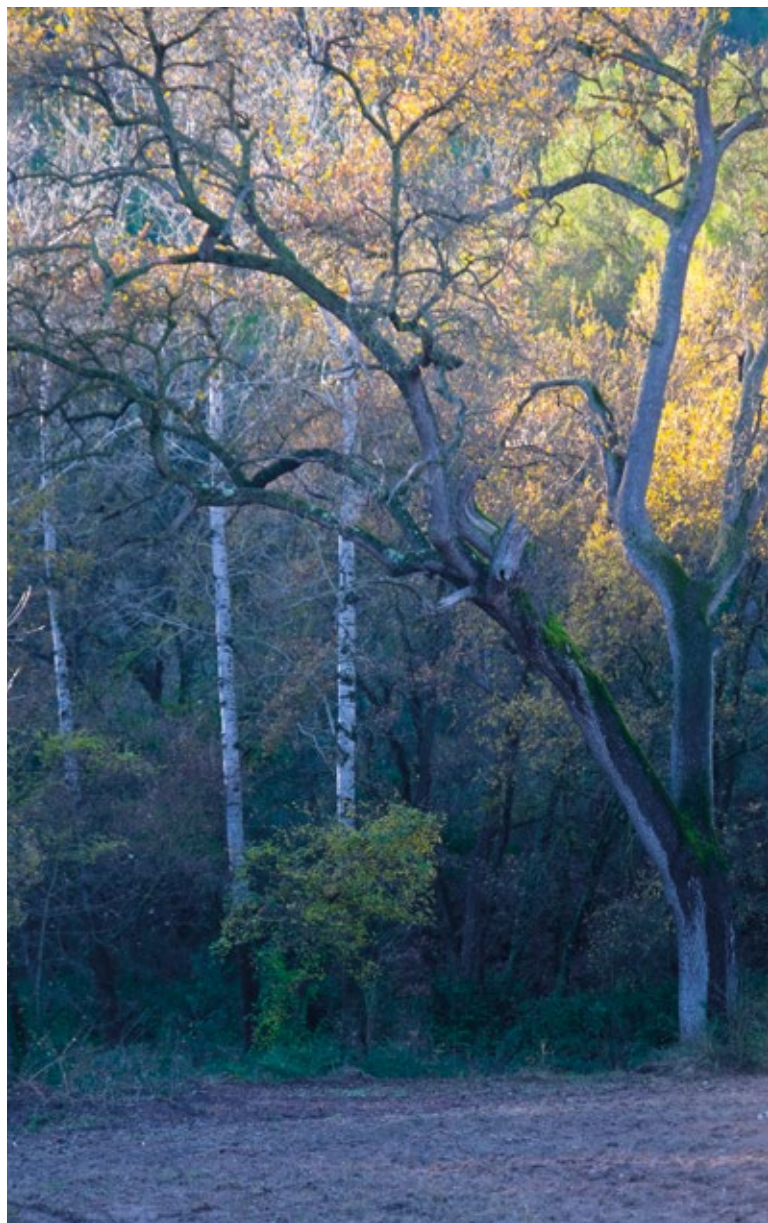

a uns mesos, a mitjans de novembre del 2020, es va produir una salvatjada ambiental al bosc de ribera de la riera de Rajadell, a tocar dels camps de la Teula i del Forn de la finca de la Noguera (Rajadell), zona molt sensible eco-

lògicament. S'hi va fer una tala massiva d'aquests boscos, amb l'argument que calia eixamplar els camps de conreu. Uns seixanta o setanta arbres, roures, sobretot, pins, algun àlber i algun pollancre. La majoria amb edats compreses entre els vint i trenta anys, però alguns entre cinquanta i setanta. Aquesta tala es va saltar totes les normatives establertes. I de passada, es va malmetre tot el camí que anava paral·lel al bosc de ribera que formava part del clàssic itinerari Natura i modernisme, de la riera de Rajadell. Vaig anar a veure la maltempsada ecològica per fer algunes fotografies testimonials.

Amics i coneguts em van preguntar si n'havia sortit molt tocat durant la visita a la destrossa ecològica perpetrada unilateralment per l'empresa de *gestió* forestal contractada ingènuament pel propietari. Els vaig respondre que, mentre passejava, les emocions que afloraven eren de tristor i ràbia. Una de les amigues m'enviava un conte d'en Jorge Bucay titulat *Tristesa i fúria*, que venia a dir que la tristesa i la ràbia –o la ira o la fúria– sempre van de la mà. La ràbia és només una disfressa de la tristesa. Impotència, ràbia i tristesa. Impotència de veure que l'impacte ambiental i ecològic produït era del tot irreversible. La tristesa per la pèrdua del plaer estètic en contemplar el paisatge. Aquesta pèrdua va aixecar un una forta ràbia contra els causants. Aquestes emocions sorgeixen i es barregen amb pensaments: pensar que uns ignorants han fet desaparèixer la bellesa i la funcionalitat ecològica de l'espai.

Els pensaments i les emocions els podem fer canviar amb les accions. Una primera acció ha estat compartir els fets. Però, com podem transformar la força de la ràbia en canvi? És clar: exigint a les diverses administracions, que han permès amb deixadesa que es produeixi tal salvatjada, i al càndid i confiat propietari, la restauració de l'espai al més aviat possible. Això ho està fent l'entitat manresana Me-

Un roure encara viu del camp de la Teula (Rajadell)

andre. És una pena i una sort que la feina que haurien d'estar fent les administracions competents en la matèria per vetllar per aquestes joies ecològiques s'estigui fent des de les entitats ecologistes locals.

A woman with short, curly brown hair is sitting on a concrete ledge in a city street. She is wearing a vibrant red blazer over a black turtleneck and a gold necklace with a circular pendant. Her hands are clasped in her lap, resting on a black leather bag. She is looking upwards and to the right with a slight smile. The background features a historic stone building with arched windows and balconies, bare trees, and a few pedestrians in the distance under a clear sky.

«El nou comitè executiu de la Cambra té una visió diferent del d'abans, que amb els anys s'havia anat desgastant»

SÍLVIA GRATACÒS GONZÀLEZ

Jordi Sardans
Fotos: Francesc Rubí

Presidenta de la Cambra de Comerç de Manresa des del 2019. Del 2011 al 2015 va ser regidora de Promoció Econòmica, Comerç i Turisme de l'Ajuntament de Manresa. Llicenciada en Ciències Econòmiques i Empresariales per la UAB, gestiona i dirigeix les finances i els recursos humans del grup Llibreria Sobrerroca SL, amb les marques Sobrerroca i Món Terra. També és consellera delegada de la immobiliària Navingrat.

va donar estabilitat a la Cambra, en el temps que hi va ser. Una persona amb molt rigor professional que, després de la desaparició del recurs cameral, que era la font de finançament principal, la va reestructurar. Va continuar amb la tasca de lobby, com a pal de paller de molts temes econòmics i empresarials que es generen a la comarca. Ha acompanyat en els temes espinosos que ha viscut la ciutat, com la transformació

om valors la feina del teu antecessor a la Cambra, Pere Casals?

—És enginyer de formació i

d'un Centre Tecnològic propi, integrat a un gran grup: Eurecat. Va entendre que Fira de Manresa, fundació que va néixer dins la Cambra de Comerç, necessitava tenir protagonisme a l'Ajuntament pel tema turístic, que va passar a ser Turisme i Fires de Manresa. Una de les seves obsessions va ser la formació professional dels treballadors del Bages, comarca eminentment industrial, que necessitava professionals de qualitat i ben formats perquè les empreses creïessin. Va exercir el lideratge amb els empresaris que formaven part del Centre de Formació Pràctica i la implicació amb els nous estudis de TIC a la UPC, com el grau d'Automoció. En els gairebé deu anys de presidència va dinamitzar

aspectes iniciats pels seus predecessors, com la Taula de la Construcció, que ara és la de Territori i Sostenibilitat.

—El Centre Tecnològic de Manresa va ser un fracàs?

—No. Funcionava bé. És evident que tenia un deute important, amb l'edifici que s'anava pagant amb un pla financer que es complia fil per randa. No hi havia crisi, sinó uns bons professionals que el lideraven. Ara bé, hi va haver una voluntat per part de la Generalitat que els centres tecnològics que estaven en la xarxa Tecnio s'havien de fusionar. Felip Puig va decidir crear un gran centre tecnològic a Catalunya que evités la competència entre els existents, perquè som un país petit. Dels sis existents, se'n van fusionar quatre. Va quedar exclòs per a una fase posterior el CTM, perquè havia demanat recursos del Ministeri per pagar una part de l'edifici on són ara, tot i dependre ja d'Eurecat.

Cambra de Comerç

—Què significa ser la primera dona a ocupar el càrrec? Es notarà en la gestió?

—Quan el Pere em va explicar el projecte, em va interessar. Ni jo ni les empreses que representava eren de l'entorn Cambra, però hi podia donar la meua empremta. Ser la primera dona ha estat un orgull, però abans en l'àmbit català ja hi havia la de la Cambra de Tarragona, i la nova presidenta de la Cambra de Barcelona serà Mònica Roca, que substituirà Joan Canadell, ara en tasques polítiques. Estic dins d'un projecte continuista de la tasca feta pel Pere Casals per fer més gran la família d'empreses de la Cambra, amb un comitè executiu nou que té una visió diferent del d'abans, que amb els anys s'havia anat desgastant. Hem començat amb moltes ganes de canviar coses per donar una visió més comercial a la nostra gestió, però ara amb la covid és difícil oferir-nos a les empreses perquè estan passant un mal moment. Som dotze dones, tres en el comitè executiu, a més de la presidenta. Crec que ja es nota en la gestió on aportem la visió femenina de ser més expeditives: els temps són més curts i les decisions que es prenen s'executen més de pressa.

—Com està l'adaptació del sector comercial manresà als serveis online?

—Manresa com a capital comercial ha fet un esforç important arran de la

desgràcia de la pandèmia, tant per part de la UBIC, que forma part del plenari de la Cambra, com per part dels petits comerciants, per agilitzar els processos de digitalització de les empreses. Això no vol dir que estiguin fent una pàgina web, però sí que tenen més visibilitat a les xarxes socials, on han creat un espai de suport mutu, amb l'ajuda de la UBIC i la Cambra, que ha organitzat cursos de formació, per entendre que es tracta d'una eina fàcil per vendre.

—Com es pot promocionar el turisme al territori?

—Hem de defugir les formes massificades del turisme, perquè no arribaran grans onades, com ens diuen des de les oficines de Turisme de Manresa i comarca. Hem de tenir la ciutat preparada per rebre un turisme amb cotxe, familiar, religiós i cultural. Des del 2009-10, amb Esperança Holgado, que va començar amb una petita oficina de turisme, creixem a poc a poc.

—Doneu suport a la robotització i la indústria 4.0 o potencieu altres sectors?

—La nostra aposta industrial és que les empreses del Bages vagin cap a la indústria 4.0 o nivells superiors, es digitalitzin i robotitzin al màxim possible, amb professionals que ajudin en aquesta transformació i no es perdi el tren de la nova generació cap a una indústria sostenible. I en el nostre cas —de l'automoció—, cap a la mobilitat elèctrica. Cal que ho vetllem des de la Cambra, buscant recursos perquè no quedin despenjades en el mercat i evitem la mortaldat d'empreses. Reclamem a les administracions locals, la Generalitat i els ministeris, els recursos necessaris per a les empreses petites del Bages, millor formació a través del Centre de Formació Pràctica (CFP), en col·laboració estreta amb la UPC i la FUB perquè les titulacions que generin siguin les que necessiten les indústries.

—S'ha avançat en la formació dels treballadors?

—Moltíssim, gràcies al CFP. Tots els alumnes que aproven tenen feina. N'hi ha que necessiten una actualització dels seus coneixements; els que venen de l'atur reben una formació específica de soldadura, control numèric per trobar feina; o bé perquè les pròpies empreses porten els seus treballadors a aprendre noves tecnologies per posar-se al dia.

Rebem el retorn de les empreses que ens manifesten les seves necessitats formatives i des del CFP posem a la seva disposició les instal·lacions i arribem a acords amb proveïdors d'aquestes indústries, per fer formació específica. Amb la UPC, a través del Patronat Consultiu, del qual en soc presidenta com a Cambra de Comerç, es van aconseguir dues titulacions noves en l'etapa de Pere Casals.

—S'aprofita el potencial dels centres universitaris?

—El grau d'inserció dels nois i noies de la UPC de Manresa és altíssim, pel que fa al grau de Química. Tots els estudiants, abans d'acabar la carrera, ja estan col·locats. I a la FUB, amb l'aliança universitària amb la UVic, hi ha graus de molt èxit: Fisioteràpia o Podologia. Potser cal una reorientació a l'ADE, però va molt bé el de Medicina, que ja estan fent pràctiques a Althaia. Remarcaria també la transformació de la FUB, amb la primera càtedra de Simulació, que la converteix en un centre universitari important.

Infraestructures

—Notes millores en les infraestructures del territori?

—Aquesta és la pedra a la sabata. Sempre hem estat reivindicatius i bel·ligerants amb les infraestructures del Bages, tant viàries com ferroviàries. Seguim reivindicant el desdoblament de la C-16, que ja hauria d'estar resolt a la zona de Castellgalí, on es forma un gran embús. A la Taula del Territori i Sostenibilitat, presidida per la Cambra de Comerç, s'ha tornat a denunciar, com des de tots els fòrums des de fa dotze anys, la C-55. S'ha de dir que la visió política que es té d'aquesta carretera no ens acompanya a l'hora de trobar solucions. No estem sols en aquesta reivindicació, hi donen su-

port moltes associacions civils. Pel que fa als peatges de la C-16, s'ha millorat i sembla que anem bé. El debat estèril es manté pel que fa als trens de la Generalitat i Renfe. Per a la R4 estem dins l'aixopluc de Fem Vallès, que reivindica un augment de freqüències, que amb poca inversió milloraria el temps de trajecte fins a Barcelona. Reivindiquem millores als Catalans: de Manresa a Barcelona s'hauria de tardar menys d'una hora.

—Per què la Taula s'oposa al soterrament de les vies dels FGC des del Baixador fins a la plaça de l'Institut?

—Per dos motius: Des de la Taula ens creiem la participació, i més si la Generalitat té uns diners disposats per invertir a la ciutat. Ens mostrem contraris per les formes com s'han fet les coses. Si l'opció estava sobre la taula, però havia quedat descartada feia anys, per què no

onades amb la salut del Bages. La coordina Sergi Macià, de Mutuacat, amb representació d'Althaia, la FUB, els col·legis de Farmacèutics, de Metges (Manresa i Barcelona) i Eurecat, amb empreses privades com Avinent i d'altres. Després del mapeig cal encarregar un estudi per veure quin és l'impacte econòmic del negoci de la salut al Bages, des del sector formatiu a l'assistencial. I tenint en compte el creixement de la digitalització de la salut, amb el seguiment de l'estat dels pacients...

—Quan hi haurà una llei de cambres?

—La majoria de comunitats autònomes la tenen i nosaltres hi estem lluitant des del 2011, però no ens en sortim. L'últim intent va ser el projecte d'un decret que reconegués el nostre paper de funció pública i el seu funcionament. Es va començar amb la consellera Chacón i

«El sistema públic és molt administrativista.

Tot hi està molt pautat; és molt enrevessat i garantista, i alenteix molt la presa de decisions»

se'ns demana l'opinió? Contràriament, han tingut un posicionament dur. 60 milions ens semblen excessius per soterrar 250 metres. Si els FGC volen invertir a Manresa, potser es podrien estudiar altres opcions i des de l'alcaldia fer-les arribar a FGC per veure si serien efectives. Si es publicita com una transformació de ciutat cal potenciar les taules de debat i trobar solucions consensuades. Als que formem part de fòrums ciutadans ens agrada que ens invitin a participar-hi.

—En què ha de consistir l'Eix Ferroviari Transversal? És una infraestructura irrenunciable?

—En el segle XXI ha de servir per relligar territori, com a mobilitat verda que són els trens. S'hauria d'aprofitar la línia de la potassa per relligar poblacions que tinguessin un metro en superfície, que unís la comarca amb Manresa. Diem que és irrenunciable perquè no se'n parla quan és un debat que interessa al territori. No la descartem perquè és una obra que ens creiem.

—Creixen les empreses del sector de la salut? Creus que tenen futur al Bages?

—Creixen tant que la comissió que hem fet de Salut a la Cambra la primera cosa que tirarà endavant és un mapeig de totes les activitats econòmiques relaci-

va continuar amb Tremosa, però amb la destitució del president Torra, que l'impulsava, es va aturar. Després hi ha hagut pocs contactes de les cambres amb els grups polítics. Sabem que no som agents socials, però sí econòmics, en representació de les empreses que integren els plenaries de les cambres i les que formen part del cens de les activitats econòmiques.

Empresària

—El grup Sobrerroca Món Terra és una empresa familiar? Com va anar l'operació de compra?

—Sí. Es va comprar a dos grups també familiars: Terra i Sobrerroca. No ens ho vam rumiar massa a l'hora de fer l'operació. Amb la família Terra ens coneixíem perquè ens havien facilitat el material d'oficina quan estàvem a Indepol. Sobrerroca va sorgir una mica de carambola, quan l'accionista majoritari Emili Planas Sardans ens va oferir la possibilitat de comprar el negoci.

—Es manté el nom? Quina és la teva feina? Què va passar amb Control?

—Abans era Llibreria Sobrerroca SA i ara la raó social és Llibreria Sobrerroca SL. Encara venem llibre escolar online i de lectura. No tenim un estoc de llibres, però fem servir les eines que ofereixen

les editorials i distribuïdores. Volíem posar-hi només Sobrerroca, però ha quedat així. Mantenim comercials i el nostre fort és papereria i regal, amb botiga física a les Bases de Manresa i online. Porto la gestió i direcció del grup pel que fa a la branca administrativa, tant en la secció financera com de recursos humans. De Control es va comprar el fons comercial de la botiga del carrer Carrió el 2011 i la vam mantenir uns mesos, però era impossible gestionar tants punts de venda oberts i la vam tancar.

Covid 19

—La covid produeix morts diàriament i han tornat les restriccions. Quina valoració en fas?

—És clar que farà retrocedir el nostre estat de benestar general uns quants anys. Ningú s'ho esperava, no estàvem preparats i una capa de la societat en sortirà molt perjudicada: la més feble. Al jovent li costarà trobar feina, quan l'atur juvenil ja era considerable i moltes empreses hauran perdut el seu mercat. Ara bé, cal dir que aquesta situació alhora està accelerant canvis pel que fa als temes online, digital i comercial. Sortirem de la pandèmia amb unes activitats econòmiques que hauran crescut molt ràpidament. El consum de l'oci i la cultura serà diferent. En només dos anys hi haurà hagut una gran transformació.

—Com s'hauria de compaginar la salut ciutadana i el funcionament de les empreses?

—Si fóssim un país ric que poguéssim subvencionar les empreses per deixar de treballar, s'hauria de prioritzar la salut per sobre de tot. No vull estar malalta ni que la gent es mori. Ara bé, és evident que hi ha un tema de salut econòmica que s'ha de preservar. Si no entren ingressos, calen ajudes. Hi ha propietaris de bars que no poden respirar. La gent hauria de poder obrir els negocis amb tota la seguretat del món.

—Heu rebut crítiques per la gestió de les ajudes?

—Com a Cambra hem engegat dos programes. Un, des del mes d'abril: Que cap empresa tanqui, i l'altra, incitant-les a aixecar-se i activar-se. Sí, hem rebut queixes de la manera com s'estan gestionant les ajudes i les hem transmès des del Consell de Cambres al Govern. Hi ha molta gent enfadada que ha vist com

en altres territoris similars no s'ha penalitzat tant l'activitat econòmica.

—Restauradors, hotelers, cultura i esport han pagat els plats trencats d'uns polítics dubitatius?

—Sí, aquests sectors han pagat els plats trencats. Molt aclaparats hotels i restaurants, i també els negocis que hi ha al darrere: la neteja, fins i tot als menjadors escolars, bugaderies; distribució de begudes i de menjar s'han quedat sense mercat per anar a vendre. En contrast, es donen casos inversemblants com que la Seguretat Social a Manresa, fins fa un mes, no atengués públicament i restringís tota activitat de cara al públic. No hi podia haver previsió, però tampoc s'ha vetllat el que calia als sectors esmentats.

Regidora

—Del 2011 al 2015 vas ser regidora de Promoció Econòmica. Quina valoració en fas?

—Promoció, comerç i turisme no són competències pròpies dels ajuntaments, només es fa si hi ha diners.

Quan l'alcalde delega la competència ho fa amb pocs recursos perquè el pressupost és petit. Es poden fer poques coses i sovint s'envaeixen terrenys d'altres: empreses privades i patronals. No es va fer promoció comercial, en moments de crisi de consum. Tan sols es va donar entitat a Fira de Manresa, es van tancar organismes deficitaris i es va iniciar el projecte Manresa 2022.

—Quines conclusions vas treure del sistema de treball del funcionariat municipal?

—Per a una persona que ve de l'empresa privada costa molt d'entendre el sistema públic, que és molt administrativista. Tot hi està molt pautat i no es pot sortir del requadre; és molt enrevessat i garantista, alenteix molt la presa de decisions, fet que m'exasperava molt; i és estricte en la qüestió dels horaris. No en tinc una mala experiència, però em vaig sentir sola. Prefereixo la manera de treballar de la privada. No hi tornaria i he abandonat definitivament la política.

—Convergència és passat. Creus que tenen futur el PDECAT i Junts per Catalunya?

—Tenen un projecte de país semblant i no puc entendre que posicions polítiques molt similars no s'avinguin. I l'altra derivada és que hi ha gent que viu de la política, cosa que fa que mirin més per ells que pel bé comú. Des de fora, no es comprèn per què no s'entenen. No els veig futur anant per separat i crec que perdran més que guanyaran.

—No cansa parlar tant de Manresa com a capital de la Catalunya Central i que quan ho tenim a tocar ens fem enrere?

—La ciutat té tots els ingredients per ser capital: quantitat de població, potència industrial, centralitat de les conques dels rius, la UPC, un diari comarcal propi... És claríssim! Manresa ha de ser la capital de la vegueria de la Catalunya Central. Si encara no ho som és per la manca d'autoestima dels propis manresans i perquè els lideratges polítics que hi ha hagut fins ara no ho han sabut reivindicar amb contundència.

el perfil

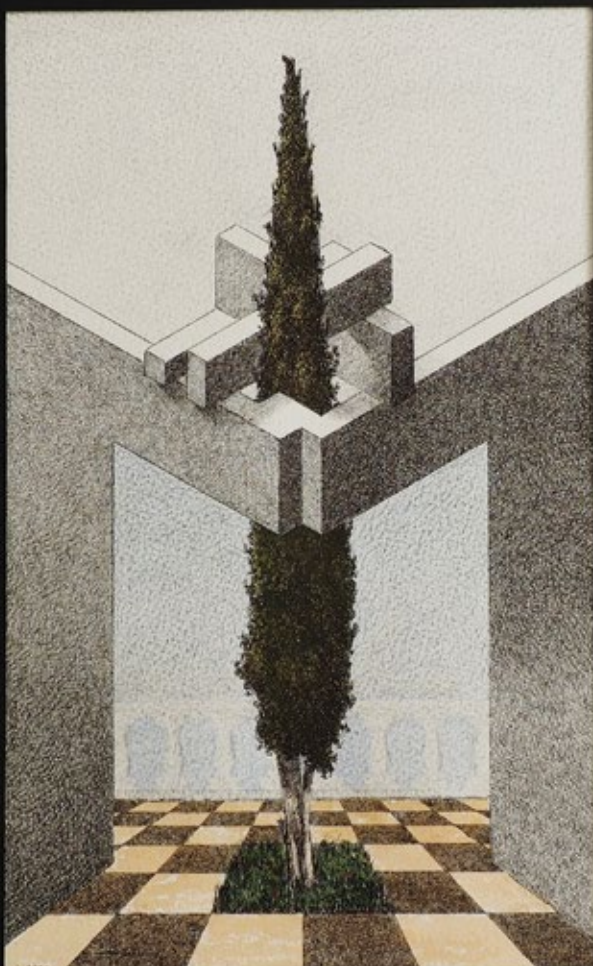

Ilvia Gratacòs González neix a Manresa el 2 de febrer de 1966. De pares manresans: Rogeli, perit de mines i empresari d'una empresa auxiliar de l'automoció; i Encarnació, mestra. L'avi matern procedia d'Alguaià i l'àvia, de Sallent. L'avi patern, de Sant Joan de les Abadesses i la iaia, de Fígols. És la gran de tres germans: Anna, podòloga, i Joan, empresari, amb qui sempre han treballat junts. Comença els estudis amb les monges dels Infants de la carretera de Vic i després fa fins a vuitè d'EGB a la Vedruna, el BUP a La Salle Manresa i el COU al Pius Font i Quer. És llicenciada en Ciències Econòmiques i Empresariales per la UAB, en l'especialitat d'Economia d'Empresa. Després va fer un postgrau de fiscalitat a la UNED i més tard el màster per poder fer classes a Secundària, tot i no exercir com a professora. La seva trajectòria professional està vinculada a l'empresa familiar, com a directora administrativa, responsable de finances i de recursos humans, d'Indepol. A la mort del pare, el 1996, la dirigeix conjuntament amb el seu germà fins al 2008, en què la venen a la multinacional Proseat, Aquells primers anys també va treballar a la tarda com a economista al despatx de l'advocat Josep de Puig, a qui coneixia de Jove Cambra, i al vespre feia classes de comptabilitat per a estudiants de Turisme a l'Escola Joviat. Casada amb el metge de Sant Sebastià, Pablo Collera, que exerceix a Althaia, tenen tres fills: l'Anna, que va estudiar ADE i treballa a la Nestlé; la Maria,

que està acabant els estudis de Farmàcia, i el Mikel, que s'està especialitzant en Sports Management.

Consellera delegada a Navíngrat, empresa immobiliària, practica l'esport i el 2010 accepta formar part com a independent a les llistes municipals per Convergència i Unió. Entre els anys 2011 i 2015 és regidora de Promoció Econòmica, Comerç i Turisme. Va formar part del Comitè Executiu —com a persona de confiança de l'alcalde Valentí Junyent— del Centre Tecnològic de Manresa (CTM) fins a la seva fusió amb Eurecat. Ara hi torna a participar dins la Comissió Territorial en representació de la Cambra de Comerç. Milita al nou PDECAT i el juny del 2019, quan per primera vegada es fan eleccions electòniques a les cambres catalanes, surt elegida presidenta de la Cambra Oficial de Comerç i Indústria de Manresa, i deixa la política. A més de les àrees d'indústria i comerç, ha creat la vicepresidència tercera, amb turisme i serveis, amb la subàrea de salut, que té comissió de treball pròpia. Turisme vol potenciar el tema vitivinícola i el projecte de Manresa 2022. El 2011 neix el grup Sobrerroca fruit de l'adquisició de les mercantils Terra i Sobrerroca, a càrrec del seu germà Joan, que el 2015 li ofereix gestionar els temes financers i de personal de la nova raó social, Llibreria Sobrerroca SL, amb dues marques: Sobrerroca i Món Terra.

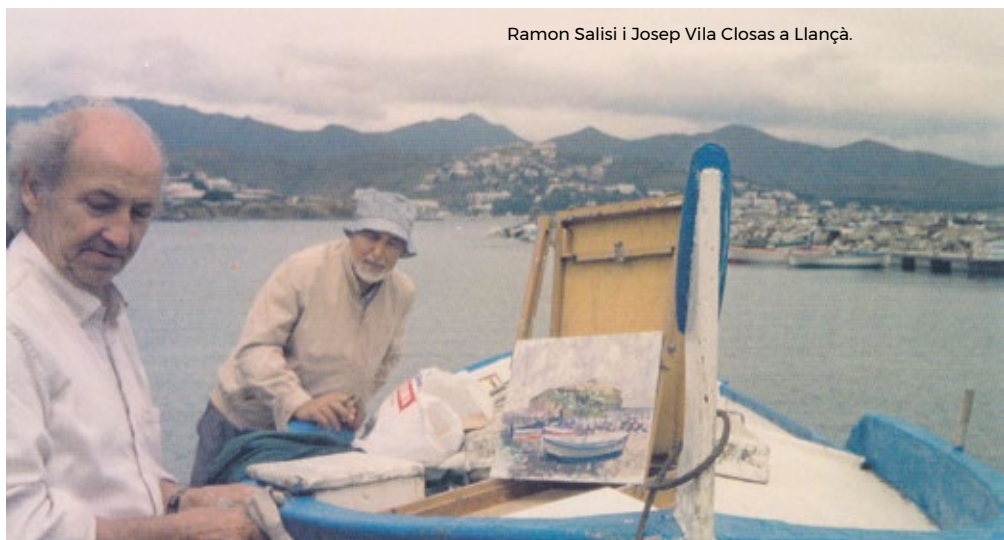
Pintar el país també és fer país

Enguany s'escau el centenari del naixement dels pintors Josep Vila Closes i Ramon Salisi, dos dels exponents més destacats de la pintura manresana de postguerra.

Jordi Estrada

Vila i Salisi van iniciar-se en l'art del dibuix i la pintura de la mà d'Anselm Corrons, il·lustrador del mític

setmanari *Patufet*, i Evarist Basiana, introductor a Manresa de l'impressionisme, el cubisme i el simbolisme. Ambdós eren professors de l'Escola Municipal d'Arts i Oficis, a l'entorn de la qual va aparèixer un planter de joves artistes que van trobar en els paisatges de la comarca una font d'inspiració inesgotable. I és que, com assenyala David Cobacho, historiador de l'art i professor de l'institut Cal Gravat, «aquests grans mestres van impulsar una nova manera de pintar, que consistia a pintar a l'aire lliure». D'alguna manera, aquesta manera de fer va propiciar un lligam més estret entre els alumnes i una interacció més intensa amb la natura. Per a Cobacho, «aquel·les primeres generacions de pintors, formades durant els anys de la República i de procedència majoritàriament humil, vivien l'art com una experiència compartida, on l'art i l'amistat formaven un tot, així com sovint la pintura i l'excursionisme». En el cas de Vila i Salisi no pot ser més cert. Junts van ser l'ànima del grup del Remei, una colla d'amics que, a partir del final de la guerra, es reunien en unes golfes del carrer Remei de Baix per pintar i fer tertúlia. Rosa Casajuana, vídua de Ramon Salisi, explica que pintaven sobre qualsevol suport, fos un cartró o un tros de llençol, i que ells mateixos es fabricaven les

Ramon Salisi i Josep Vila Closes a Llançà.

pintures, «greixoses com la cansalada». Es reunien al vespre, després de treballar, i de vegades també sortien a pintar de nit: «En una ocasió, van plantar-se davant del Pont Vell, i els veïns, en veure moviment i llums, van avisar la policia, que de seguida hi va córrer, pensant-se que algú volia acabar de fer volar el pont, ja prou malmès durant la guerra. Els policies no s'acabaven de creure que pintessin a les fosques. Fins que el Vila va dir-los: «Pues claro, estamos pintando la Manresa de nuit!». En l'argot de la policia, eren coneguts com a «esos locos pintores» o «los murciélagos», per les sortides nocturnes que feien.

Després d'aquesta primera etapa, Vila i Salisi van continuar coincidint en entitats i cenacles, on van desenvolupar un

activisme artístic, cultural i social molt divers. En l'àmbit artístic, tots dos van formar part del Gremi de Sant Lluc, van participar en la refundació del Cercle Artístic, l'any 1949, i en la creació del grup dels 13, als anys vuitanta. Alhora, van intervenir activament en la vida cultural i social de la ciutat, bé com a membres del consell del Patrimoni Històric-Artístic o aportant, cadascun d'ells, la col·laboració en actes de barri o en iniciatives tals com el Congrés de Cultura Catalana o la plataforma de recuperació del Casino i de la casa Lluvià. Salisi va participar en la fundació de Lingua Club, el 1942; va presidir el CECB des del 1967 al 1970 i, en els darrers anys, va formar part de la junta de la delegació d'Òmnium al Bages. Vila Closes, per la seva banda, va estar

vinculat amb l'Assemblea de Catalunya i amb la plataforma *No a l'OTAN*, entre altres moviments reivindicatius.

Activitat pictòrica

A diferència de Josep Vila Closes, un pintor i dibuixant molt prolífic, Ramon Salisí té una obra relativament escassa, si bé, com Vila, va conrear també el dibuix, l'aquarel·la i l'oli, amb un estil igualment postimpressionista. Però així com Vila Closes va fer de la pintura la seva dedicació central més enllà de la feina, a l'Anònima –on també va exercir com a pintor i delineant–, Salisí va abocar bona part del seu talent artístic al món laboral. De 1940 a 1970 va treballar als Magatzems Jorba com a cap de publicitat i responsable de la secció artística, al costat d'altres pintors com Jaume Casacuberta, Manuel Marzo, Joan Guitart, Josep R. Manuel Sabaté i, en un breu període de temps, amb el mateix Vila. Amb ells va dissenyar campanyes publicitàries i anuncis, va reactivar la revista Jorba (*Noticias de Jorba*, 1964) i impulsà la creació de *Signe Cultural Jorba*, una iniciativa adreçada a promoure l'art i la cultura, que va permetre l'organització d'exposicions, desfilades de moda, sessions de cinema infantil i representacions del col·lectiu Art Viu. Posteriorment, va treballar al Banc Mercantil i a Banca Catalana, com a coordinador de la publicitat, obres i manteniment. Aficionat també a l'escriptura, l'any 2009, poc abans de morir, va publicar *D'això i d'allò*, amb el subtítol: *cent sonets intranscendents*. Casajuana remarca que Salisí acostumava a regalar els quadres que pintava: «No pintava per vendre ni mai no va voler concursar. Li semblava que era competir amb els companys». És per això que la família en conserva poques pintures i, pel que fa a la resta de l'obra, se'n desconeix la localització.

No és el cas de Vila Closes, amb molta obra escampada i molta de conservada. Són carpetes i prestatgeries plenes de di-

Autoretrat de Josep Vila Closes (Oli sobre paper, 1948) (Foto: Josep Rojas)

Pont Vell, Manresa (Oli sobre tela, 1950. Col. particular) (Foto: Josep Rojas)

buijos i pintures que la família, i sobre tot Margot Vila, ha inventariat i catalogat, tot continuant el registre iniciat pel

mateix Vila. D'aquesta manera, no solament es disposa de les característiques tècniques de les peces del fons, sinó del

conjunt de l'obra. Per a la Margot, «ara el repte és crear una pàgina web, viva i dinàmica, que reculli una mostra de les seves obres, catàlegs, fotografies... i veure com podem reubicar tot aquest llegat de centenars i centenars d'obres».

Retrat de Ramon Salisi, autor Manel Marzo-Mart (1964).

Els llegats

Conscient de la problemàtica que comporta l'existència de tants fons d'obra i tan quantiosos, el director del Museu Comarcal de Manresa, Francesc Vilà, assegura que «el nostre magatzem no disposa de prou espai per encabir molta més obra, ni seria aquesta la solució, i tampoc de sales prou grans per exposar grans quantitats de quadres». Tanmateix, amb la reforma i l'ampliació del Museu –en una de les plantes del qual s'instal·larà el Museu del Barroc de Catalunya–, és previst «tenir i exposar més obra». Vilà preveu l'existència de dues sales dedicades a la pintura manresana i bagenca: «Hi haurà una exposició permanent, amb obres des de finals del segle XIX fins a mitjan anys setanta; és a dir, des de Cuixart, Dalmau, Basiana i Mestres Cabanes fins a Salisi, Vila i Casacuberta; i una segona sala d'exposicions temporals amb obres cedides o donades per pintors contemporanis».

També serà possible presentar exposicions monogràfiques i els estudiosos podran consultar els fons pictòrics del magatzem, amb cita prèvia. Sens dubte hi ajudarà la contractació de dues per-

sones, que ajudaran en les tasques de difusió i gestió de les col·leccions. Vilà explica que, tant de Vila com de Salisi, seguint el criteri habitual de selecció d'obra, el Museu va incorporar entre quinze i vint peces, representatives de l'evolució i de les diferents formes tècniques o estilístiques.

Un patrimoni per descobrir

Des de fa un parell de cursos, Ovidi Cobacho porta a terme, juntament amb els seus alumnes de l'Aula d'Art de l'institut, activitats diverses relacionades amb la descoberta i el coneixement dels artistes plàstics de la ciutat, «amb l'objectiu de sensibilitzar l'alumnat per l'art i alhora estimular la capacitat analítica dels nois i les noies, i contribuir a difondre l'obra dels artistes locals». Entre altres iniciatives, s'han fet dues exposicions al convent de les Caputxines (*Artistes i paisatges manresans* i *Natures*), s'han tutoritzat treballs de recerca (l'alumna Alba Quirós ha estat guardonada en tres ocasions pel seu estudi sobre dones artistes a Manresa: premis Dovella, UB-Santander i Fundació Lacetània); i enguany una alumna ha iniciat un treball de recerca sobre el grup dels 13 i una altra, sobre els concursos de pintura ràpida a Súria. També ha estat creada una plataforma digital, *KmArt.0*, impulsada pel mateix Ovidi Cobacho i la professora Sònia Fernández, on els alumnes fan públiques les seves recerques, comenten obres, informen sobre les activitats efectuades... Cobacho insisteix que «cal posar en valor el nostre patrimoni pictòric, que és amplíssim i poc conegut». Per això reivindica l'existència «d'un museu del paisatgisme de la Catalunya Central, on a més d'haver-hi un bon fons de pintura, s'hi custodii tota la documentació generada, siguin catàlegs, retalls de premsa, fotografies..., perquè el millor homenatge que es pot fer a un pintor és exposar la seva obra». I afegeix: «Pintar els paisatges del país també és una manera de fer país».

Pintura manresana

«La pintura manresana és un reflex del seu paisatge. El Bages és una comarca on el pas de les estacions de l'any deixa una forta empremta en la seva gent, disposada a afrontar i gaudir alhora dels contrastos climàtics. Això enforteix el seu ànim i el seu esperit. L'estiu és calorós i sec; el sol és groc i l'ombra blava; a l'hivern, les gelades agrisen els colors i omplen de violeta l'horitzó; a la primavera, les roselles puntegen de vermell els camps de verd i, a la tardor, estores de fulles seques cobreixen els camins assaonats de pluja. Els pintors manresans han estat essencialment paisatgistes; han perllongat, com altres comarques de Catalunya, la tradició impressionista i postimpressionista per raons, potser, d'aquesta proximitat del paisatge. Sortir a pintar al carrer o als afores de la ciutat ha estat una manera de gaudir de les novetats ambientals, d'impregnar-se sempre de la nova estació de l'any que comença. L'anacronisme que això ha suposat al llarg de dècades no hi fa res; el plaer de la vivència és superior a l'especulació del llenguatge artístic. El sensual per sobre del mental. L'emoció per damunt del llenguatge matemàtic de l'art».

Pilar Parcerisas, *Equipatge de mà* (Edicions Parcir, 1997)

LLIBRERIA – PAPERERIA
RUBIRALTIA 100 anys
 Born, 24
 08241 Manresa
 Tel. 938724130
 rubiraltia24@hotmail.com

EDICIONS PARCIR SELECTES
LLIBRES PARCIR
 ■ Àngel Guimerà, 74
 ■ 08241 Manresa
 ■ Tel. 93 873 38 82
 ■ www.parcir.com
 ■ parcir@parcir.com

Inauguració de la piscina olímpica (1971)

J. S. Foto: Antoni Quintana Torres (ACB)

A finals de la dècada dels seixanta, les instal·lacions del Club Natació Manresa eren insuficients per cobrir la demanda ciutadana. El Ple Municipal del 7 de juny de 1968 va aprovar el projecte de construcció d'una piscina olímpica de 50x21 metres, que recorda la Picornell de Barcelona, i una pista poliesportiva amb un pressupost de quasi 60.000 euros, en temps de l'alcaldia de Ramon Soldevila Tomasa. Les obres van començar de seguida i es van fer al costat de les piscines infantil i de 25 metres, just on hi havia hagut les pistes de bàsquet, handbol i tennis. Es va inaugurar el 5 d'agost de 1971, amb els Campionats Generals de Catalunya d'estiu, que van tenir lloc entre el 5 i el 8 d'agost, en commemoració del cinquantenari de la Federació Catalana de Natació. Era president del CNM Ramon Oliveras Torrent.

La inauguració va ser presidida per les autoritats provincials i municipals de l'època i també pels dirigents de les federacions catalana i espanyola. La fotografia mostra la grada principal amb la senyera i la bandera espanyola, just al llinard del carrer Viladordis. A primera línia de baix i al centre observem Antoni Moner, president de la Federació Catalana de Natació, l'alcaldde Soldevila, que també era membre de la Diputació de Barcelona, i Ricard Puig, regidor d'Esports, entre d'altres. També hi era present el president del CNM, Oliveras, que va convidar la junta de l'entitat, nedadors i so-

cis, acompanyats entre d'altres pel Comissari de la Policia Governativa i pel tinent coronel en cap de la Guàrdia Civil, Simarro, darrere del qual es pot observar l'inspector Valiente (aleshores dos dels seus fills eren nedadors de l'entitat: Josep M. i Òscar) i al seu costat, Josep Esquius Bertran, tinent d'alcaldde (el seu fill Pere n'era nedador). A la fila del darrere, el regidor Josep M. Marcos Gutiérrez-Ravé. Amunt i endarrerit, Jaume Sarradell, sabadellenc que va exercir de cap de Protocol, aleshores cap de Cerimonial, càrrec que va ocupar 31 anys, fins al 31 de desembre de 1978. Podem observar-hi, entre altres, Joan Antoni Pusó Novau, que havia estat regidor amb l'alcaldde Soldevila fins al 1966 i president del Gimnàstic de Manresa de 1962 a 1966. Hi van assistir diversos regidors de l'època com Jaume Masana Naudi, Jaume Puigbò o Climent Roca Llobet. Cal destacar també la presència de Josep Claret, nedador i entrenador sallentí molt estimat al club o els exnedadors i àrbitres Arnau Puig i Feliu Farràs, i diversos socis de l'entitat amb els seus fills. L'any 1971 es van reconèixer els socis del CNM amb 25 o més anys d'antiguitat, ja que el club va rebre la primera medalla de la Federació Espanyola de Natació per la promoció de l'ensenyament de l'esmentat esport, segons informava *Gazeta de Manresa*. La nedadora més destacada era Neus Panadell, que el 1972 va participar en els Jocs Olímpics de Munic. L'equip absolut de waterpolo manresà va baixar a Segona Catalana, però a les categories inferiors ja hi figurava Manel Estiarte, el més gran waterpolista de la història de la natació catalana.

www.guiamanresa.com

GUIA CULTURAL, SOCIAL I COMERCIAL DE MANRESA I LA CATALUNYA CENTRAL
Agenda, festes, anuncis, comerços, pobles, música, imatges, webs...

CINEMA. Jordi Casas

Una obra maleïda i el Premi Plácido

Cineclub Manresa comença amb *Vida en sombras*, un cicle de cinema dins del cinema que tindrà continuïtat al llarg de la temporada, en el marc de la celebració de l'Any del cinema a Manresa. *Vida en sombras* és l'únic llargmetratge que va dirigir Llorenç Llobet-Gràcia i en el qual va plasmar tot el seu amor pel setè art. El cinema marca els moments més importants de la vida del protagonista, un jove cineasta interpretat per Fernando Fernán Gómez, que veu alterada la carrera per la Guerra Civil. Llobet-Gràcia gairebé es va arruïnar per produir aquest film amb mitjans propis el 1948, a més de patir la mort d'un fill, poc després de finalitzar el rodatge. Problemes amb la censura franquista van fer que no s'arribés a estrenar fins al 1953, de manera gairebé desapercebuda. La projecció a l'Auditori de la Plana de l'Om del proper 21 de febrer, a les 18:30 h, serà una magnífica ocasió per recuperar de l'oblit aquesta obra de culte maleïda. A més, la sessió es completarà amb l'estrena de *Confinats*, el curtmetratge d'Enric Roca guanyador del primer Premi Plácido, convocat per Cineclub en el marc dels Premis Lacetània.

TEATRE. Joan Morros

'La Tempesta' s'estrena al Kursaal

El dissabte 27 de febrer, si la pandèmia no ho impedeix, s'estrenarà a la sala gran del teatre Kursaal el muntatge *La Tempesta*, de William Shakespeare, en una versió de la companyia Parquing Shakespeare, que compta en el repartiment amb alguns actors i actrius manresans. La companyia Parking Shakespeare, que ja fa deu anys que ofereix cada estiu al parc de l'Estació del Nord de Barcelona un Shakespeare a l'aire lliure, estrenarà ara en un teatre tancat *La Tempesta*. La darrera obra de Shakespeare, en la qual mostra tota l'experiència acumulada al llarg de la seva trajectòria. Un espectacle que reflexiona sobre les utopies, sobre quina societat bastiríem en el cas que se'ns donés una segona oportunitat en una illa verge. La proposta que veurem al Kursaal és del dramaturg Marc Rosich, que ja havia treballat anteriorment amb la companyia a *Woyzeck* i a *Les alegres casades de Windsor*.

ART. Maria Camp

Gravori+O

Gravori+O és el nom de l'exposició de l'artista Rosa Solano que podem trobar, fins al 14 de març, al Casino. Una exposició que recull part dels seus últims treballs, i d'aquí ve el nom, la combinació de dos elements: el gravat com a peça única i els objectes. Un treball experimental que ha permès a l'artista treballar més matisos de la dimensió artística i del seu propi univers simbòlic. Solano genera, entre els gravats i els objectes, tot un seguit d'associacions conceptuals complexes i iròniques, una reflexió sobre la matèria, el paper, el traç... Utilitzant objectes quotidians, busca captar-ne l'essència, posar-los en valor, transformar-los, interpretar-los, fins i tot crear-ne de nous, treballar la idea de l'empremta que deixen i fins i tot reflexionar sobre el sentit de la seva existència. Així, ens ofereix uns gravats, alguns de grans dimensions, en els quals trobem taques arquitectòniques que s'aproximen sovint a l'abstracció. Trobem color, rastre, incisions, gestos, marques i òxid. No us la perdeu!

VINS. Sergi Blanqué, sommelier d'El Terrer 1834

Murallius Blanc 2019

Aquest vi és una aposta de futur dels nous vins blancs produïts pel Josep Codina. Llàstima que només n'hi ha 700 ampolles. És un varietal de Macabeu criat i envellit en botes de roure i acàcia amb *bâtonnage* setmanal durant sis mesos. De color groc daurat i net. En nas apareixen notes de fruita madura i herbes de tocador. La fusta hi és, però no embafa gens el vi. En boca té una entrada llaminera, és madur, cosa que ens recorda com està elaborat. Molt bona acidesa, equilibrat, molt voluminós, amb un toc amarg molt agradable. Vi complex, amb cos, per gaudir-ne sense presa. Millorarà en un parell d'anys com a mínim. Ideal per acompanyar un peix al forn o a la brasa, però també ens podem atrevir a maridar-lo amb una bona carn. Serviu-lo a 10-12°C, en copa gran.

Preu de venda: 30 euros

Casa Matamala

Lluís Virós. Foto: Francesc Rubí

La zona entre la carretera de Cardona i la plaça Catalunya, situada al darrere de la via del tren que anava del riu a l'estació de Manresa Alta, es va urbanitzar els anys vint i trenta del segle passat. S'hi van aixecar indústries i residències burgeses, com aquest edifici construït entre 1932 i 1936 a la cantonada dels carrers dels Tres Roures i Martí i Julià, amb un estil de trànsit entre el Noucentisme i el Neoclàssic acadèmic obra dels arquitectes Josep Marcet –que havia dissenyat una casa de dues plantes– i Joan Baca i Reixach –arquitecte municipal a Sabadell, que també va dissenyar deu anys més tard la caserna de la Guàrdia Civil–, que hi va afegir les tres plantes superiors, només sis mesos després, tot just abans de començar les obres. Les dues primeres plantes són noucentistes i les dues darreres tenen un llenguatge més neoclàssic.

Es tracta d'un edifici d'habitatges plurifamiliar que limita amb una mitgera al carrer dels Tres Roures i amb façana a pati-jardí al carrer de Martí i Julià. Consta de semisoterrani, planta baixa i quatre pisos. Hi destaca la solució de la cantonada, amb tribuna rotonda al primer i el segon pis, al tercer hi ha una terrassa amb balustrada i, a sobre, una torratxa coronada amb coberta cònica d'escates ceràmiques. Els elements decoratius de les primeres plantes són noucentistes i els de les plantes superiors són més neoclàssics. L'element de referència de la façana és el cos cilíndric de la galeria que conforma la cantonada i que es divideix en dues parts diferenciades: el pis principal i el primer disposen d'àmplies galeries formades per arcs clàssics d'inspiració noucentista; mentre que als pisos tercer i quart s'inicia un segon cilindre més reduït, coronat per una coberta cònica, com les típiques de les obres dels arquitectes Jeroni Martorell o Puig i Cadafalch.

Forma part del catàleg per la importància artística, amb la utilització d'un divers repertori entre el neoclàssicisme i el noucentisme, i perquè és una referència paisatgística del barri. El promotor, Jaume Matamala, tenia una fàbrica d'adobats de pells construïda alhora al mateix carrer, que elaborava productes per a la indústria del calçat i per a la maquinària tèxtil i ocupava una trentena de treballadors.

Llorenç Capdevila

Eudald Tomasa

A toc de timbal

Qui més qui menys, al Bages, quan sent la paraula *timbal* (i encara més si va acompanyada de timbaler) pensa en el Bruc i en Santpedor, d'on era originari Isidre Llussà i Casanoves, un xicot que l'any 1808, amb un timbal que tot apunta que havia estat adquirit inicialment per convocar els obrers que treballaven en la construcció de l'ermita de Santa Anna, va acompanyar el sometent del seu poble en la batalla en què, a prop del Bruc, l'exèrcit enemic, molt més nombrós, va caure derrotat durant la Guerra del Francès. La llegenda atribueix bona part del mèrit de la victòria al ressò del timbal enmig de les muntanyes, que va fer creure als francesos que s'enfrontaven a un exèrcit portentós, i, per tant, converteix el jove timbaler en un heroi llegendari. Se n'han fet pel·lícules i se n'han escrit llibres, l'últim dels quals és *El timbal del timbaler*, de Jordi Vila –amb il·lustracions de Subi–, un relat infantil que forma part d'una col·lecció (*Santpedor dins d'un conte*) en la qual l'autor fa un recorregut per alguns episodis de la història de Catalunya a partir d'històries situades a l'entorn del seu poble. Fins ara n'havien aparegut dos volums: *El secret de Nisela* –que se situa en època dels ibers i recrea, des de la ficció del conte d'aventures, alguns espais documentats per l'arqueologia– i *Una dolça veu* –ambientat en una edat mitjana castigada per la pesta–, també amb il·lustracions de Subi. *El timbal del timbaler* té una veu narrativa força original, perquè és el mateix timbal qui explica el relat, que se ceneix a la història d'Isidre Llussà (l'Isidret, el noi santpedorenc que, malauradament, va morir de malaltia poc després de la batalla), estudiada pels historiadors Anton Vila i Sala i Jaume Prat i Vila.

Cal valorar aquesta mena d'iniciatives més enllà de l'àmbit local, sobretot quan van acompanyades de rigor i qualitat. Jordi Vila és un mestre jubilat de fa poc que ha tingut sempre tres passions: la docència, la història i el seu poble. Tres passions que amb aquests llibres conflueixen. Aquest mateix any està previst que aparegui el quart volum de la col·lecció: *Per 5.000 florins d'or*.

Erques Torres

L'home del sac

Els bojos són perillosos quan mouen els fils de la història. Però només amb trencaments ideològics, que podem atribuir a *moments de bogeria*, la humanitat ha avançat. La frase «només els bojos fan avançar la història» no es pot sostenir, però és innegable que determinades disruptions han provocat els grans canvis de paradigma. La *bogeria*, en forma d'il·luminacions, raptos, visions, somnis... ha provocat grans transformacions. I és clar que preferim la bogeria d'un Hölderlin que va donar lloc a una obra literària profundament inspiradora –com també la de William Blake–, a la d'un Hitler que va devastar Europa. Perquè és en estats d'*alienació mental* que s'assoleixen estats de l'ànima que ens transporten a una nova dimensió de la realitat, oculta abans als nostres ulls.

Un dels grans canvis de paradigma en la societat occidental és el pas de la mentalitat medieval a la del món modern. És la transformació d'un món subsumit en la religió a la societat laica marcada pels valors humans. Del pensament teològic a l'imperi de la filosofia racionalista. I en aquest camí, una petita ciutat com Manresa té el privilegi de ser-ne capital. No pas de la mà d'un manresà, sinó d'un pelegrí que es va posar malalt en arribar a Manresa, de camí cap a terra santa. Un soldat que va deixar les armes a Montserrat i que es va arrossegar fins a Manresa vestit amb roba de sac i per això el van anomenar l'*home del sac*. Un home estrany, d'una personalitat estrofolària com la de moltes persones genials, que a la riba del Cardener, a les balnes que el riu havia excavat al llarg de mil·lennis, va tenir una il·lustració transcendental que va canviar el curs d'Europa. Aquell home, que es deia Ignasi i havia nascut a Lloiolà, va escriure, es diu que en bona part a Manresa, els *Ejercicios Espirituales*, i va fundar uns anys més tard la Companyia de Jesús, essencial per entendre la Contrareforma, però sobretot perquè va crear una xarxa d'escoles arreu d'Europa gràcies a les quals l'Humanisme es va estendre. Sense l'Ignasi de Lloiolà de *l'exímia il·lustració*, no senten Descartes (i per extensió Kant, Hegel, etc.). En conseqüència, la frase «penso, aleshores existeixo» no senten sense Ignasi. Un moment de *bogeria mística* a la riba del Cardener va ser cabdal per a l'evolució de la societat.

EL CUL DEL POU

NÚM. 278

NATURA MORTA

De mica en mica, la remodelada avinguda de Bertrand i Serra i la contigua plaça del Remei van acabant d'agafar forma. Té un aire familiarment grisot, no ho podem negar. En el número anterior, el regidor d'Urbanisme, David Aaron López, ja ens va presentar un espai al qual calia donar un temps d'assentament i adequació a tot el paisatge urbà que l'envolta: la moribunda Fàbrica Nova envoltada d'un entorn de terra remoguda, les cases de davant de la factoria i la connexió amb la via de Sant Ignasi. Orgulloses, les xarxes socials de l'Ajuntament i de l'alcalde mostren una obra pràcticament acabada.

Aspecte i sensacions semblants a les d'un cotxe que acaba de sortir de fàbrica. Amb aquella flaire. Però potser tot és massa nou... Nou i impersonal. Ja suposem que els veïns hi aniran sumant usos. D'entrada, això sí, la que resulta recurrentment calamitosa és la tendència a aplanar, encimentar i empedrar, relegant l'enjardinat i el verd a la mínima expressió. Els arbres, plantats de nou en renglera, ni es veuen, si no es miren a contrallum. No sabríem pas dir si en l'àmbit urbanístic existeix el gènere de la natura morta. En aquest cas, més que estàtica o inerta... és difunta. Ni un brot verd... de moment.

Com passa el temps i la vida!
Ja som al mes de febrer
i un cop més toco la gaita
escrivint en un paper
el que veig del que m'envolta,
en vers pla i tan bé com sé.
La pandèmia ens estenalla
i aviat ja farà un any
que duem la mascareta
quan parlem amb el company,
el parent o la veïna
i ja no ho trobem estrany.
La vida, doncs, no s'atura,
tot i les complicacions;
per això el dia catorze
tornem a tenir eleccions
per triar un govern ben nostre
que ens eixampli els horitzons.
Ha costat de saber el dia
d'aquest fet tan important,
tant que ha estat un tribunal
qui ens ha dit quan es faran,
no fos cas que fent política
poguéssim anar avançant.
Segons la gran majoria,
per evitar més d'un mort
es va decidir ajornar-les,
però el PSOE es va fer fort
i l'assenyada proposta
no va poder arribar a port.
Com que sabem què ens espera,
un cop més ben ordenats
votarem a consciència
exigint les llibertats
del nostres presos polítics
i tots els exiliats
d'aquesta nació oprimida
des que ens manen els borbons.
Això sol ja justifica
les mil i una raons
que tenim per no fer cas
dels que ens toquen els collons
perquè exigim amb fermesa
l'amnistia i llibertat,
dels nostres presos polítics
carregats de dignitat
i volem posar més urnes
per deixar ben demostrat
que som la gran majoria
que volem baixar del tren.
«No captem el dret de viure,
dret que no es compra ni es ven.
Poble que mereix ser lliure,
si no l'hi donen se'l pren».
No us quedéssiu doncs a casa
escarxofats al sofà
que el vot és la millor arma
amb què el poble pot parlar.

EL RESSORGIR DELS ESMOLETS

De tant en tant comencen a brollar determinats tipus de negocis com si fossin bolets: cigarretes electròniques, compravenda d'or, restaurants de xauarma, de cuina japonesa regentats per xinesos... Però és menys comú que els negocis que es posen de moda siguin antics oficis pràcticament extingits. Aquest és el cas dels esmolets de la Manresa de l'any 2022. Per poder descobrir l'origen d'aquesta tendència vaig sortir al carrer i, tot caminant, vaig parlar les orelles fins a escoltar la tradicional melodia de la flauta de Pan o bufacanyes, l'instrument protagonista de la banda sonora de molts barris durant bona part del segle passat.

La melodia em va portar fins a la plaça dels Infants. Allà hi havia un rastre de sang que arribava fins a una gran taca, on, just en aquell moment, marxava una ambulància amb la sirena. A pocs metres, una gentada feia cua davant d'un esmolet que feia sonar la flauta de Pan mentre esmolava un ganivet perniler. «Hola, guapo! Vols que et llimi alguna cosa?». Li vaig dir que no, soc tímid i no accepto propostes indecents sense uns preliminars mínims. Vaig preguntar-li sobre el ressorgir del seu ofici a Manresa i em va dir que ell tampoc no em parlaria si abans no li encarregava esmolar res. Per sort, portava una navalla i vaig anar enfilant la cua fins al final.

La gent portava de tot: punyals, espases, matxets, destrals, satisfyers...

Una hora i mitja més tard, va arribar el meu torn. I mentre ell m'esmolava la navalla, vaig tornar-li a preguntar sobre el motiu pel qual la seva professió estava en auge a Manresa. I em va respondre: «Per què portes aquesta navalla a sobre?». Li vaig dir que m'agrada molt la llonganissa i mai se sap quan sorgirà l'oportunitat de tallar-ne un tros. «No cola. La portes pel mateix motiu que tota aquesta gent que ve a fer cua: per seguretat. Des del confinament de l'any 2020 no paren d'haver-hi ganivetades a Manresa. És una tendència a l'alça i no fa pinta que això s'aturi. Les ganivetades de Manresa són un bon senyal, ja som una ciutat gran. Hi ha molta demanda d'esmolar armes blanques, tanta que cada cop hi ha més competència. I per desgràcia, els novells no respecten l'honor dels esmolets i trepitgen les zones dels veterans. Quan hi ha una invasió de territori, hem de posar en pràctica la nostra experiència i també demostrar a la clientela qui és el millor esmolet, el *Rey de la colina*. Amb aquesta katana no he perdut mai un duel d'honor», em va ensenyar el sabre, ple de sang encara fresca. «Guanyar un duel no és garantia de no sagnar, però sí que és un impuls brutal de feina. El guanyador s'assegura la glòria del barri i una llarga cua de clients».

ENTITAT SUFICIENT

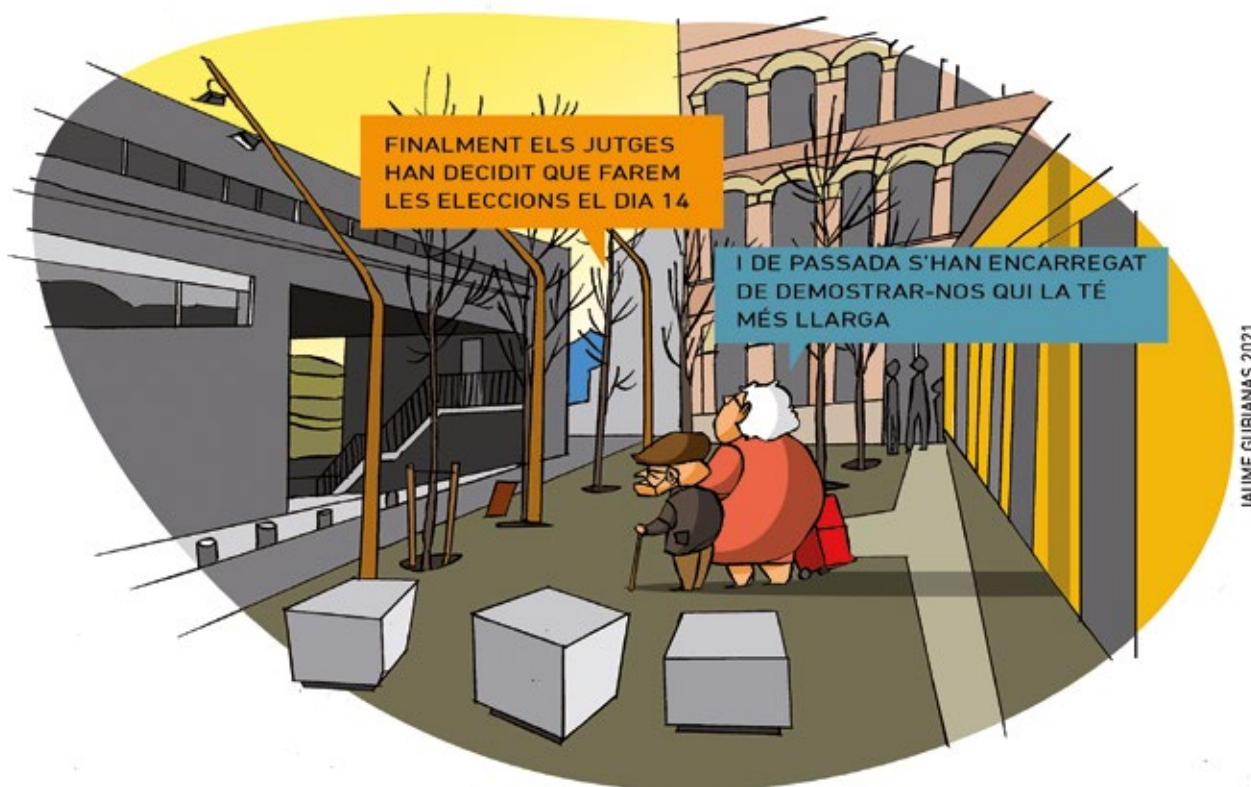
Ho acaba de sentenciar la jutgessa: difondre retrats de persones a través de les xarxes, tot indicant-ne el nom i on pots trobar-les, amb el reclam *Wanted* i l'advertiment «donde las dan las toman» no és constitutiu de cap falta o delictes, per més que les persones afectades –el periodista Pere Fontanals i el jove Abel Aguilar– hagin estat objecte de trucades amenaçadores i insults després d'aquesta publicació a Facebook. En la sentència, absoluta per

a l'ultradretà autor de la *simpàtica humorada*, la magistrada considera que aquestes bravates potser són de mal gust, però que «no tenen entitat suficient» per provar que es tracti d'una acció intimidatòria. Posats a divertir-nos, divertim-nos tots. Estic per buscar la fotografia de la funcionària en qüestió i encartellar tota la ciutat utilitzant la mateixa plantilla de Her Víctor, amb l'afegitó, com a peu de foto: «En la justícia sempre hi ha un perill: o per part de la llei o per part del jutge».

TANTA ROBA I TAN POC SABÓ

JAUME GUBIANAS

MÍTING... PER ALS MOSSOS

Després del xou del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya i els estira-i-aronsa dels partits polítics, l'última setmana de gener va començar la campanya per a les eleccions del 14 de febrer. No sé pas si, vist el panorama, els electors tindran gaires ganes de fer el gest. No serà pas pel nombre de candidatures que concorren als comicis, entre les quals hi ha el partit d'extrema dreta Vox. El dissabte, 30 de gener, al migdia, van muntar paradeta a la plaça de Sant Domènec. Segons els veïns de la zona, i com testimonia la instantània, hi havia més agents dels Mossos d'Esquadra a punt per sufragar qualsevol incident, que militants i simpatitzants. En general, la gent que passava per l'indret, n'ignorava la presència.

ELS MÚSICS ES BUSQUEN LA VIDA

Més enllà de la política, i de l'eficiència d'aquells qui han ocupat càrrecs de gestió durant els últims temps, la vida continua i cal espavilar-se per tirar endavant. És el cas de l'amic Oriol Farré,

un paio amb empena, un fet innegable. Fundador del grup Gossos, amb el qual, amb alts i baixos, ha girat per tot el país durant més de dues dècades, va continuar relacionat amb la promoció cultural i el manegament. Però el sector, com tants d'altres, està paralitzat i, com fan tantes dones i homes d'aquest país, no va dubtar ni un segon a buscar-se una feina de missatger per tirar endavant la família i continuar ben actiu. Ho va comunicar amb una imatge a les xarxes socials i el portal elnacional.cat hi va voler treure punta. L'Oriol va entomar la publicació de *la notícia* amb total esportivitat i dignitat. Es mereix un aplaudiment ben fort: per buscar-se la

vida i per, d'alguna manera, treure ferro al sensacionalisme més groc i poc glamurós del portal que dirigeix l'exdirector de *La Vanguardia*, Pepe Antich.

EN 'PRIME TIME' I DES DE MADRID

Sortir a la tele, sigui pel motiu que sigui, segueix exercint encara una certa fascinació. Fa que quan hi apareix algú conegut exclameu sorpresos «ostres, mira qui surt!». Si al cap d'uns dies ens trobem aquella persona pel carrer i li podem dir «ei, ja et vaig veure per la tele», llavors la satisfacció és total. En un

noranta per cent dels casos no podem fer esment del que va dir perquè no vam estar al cas, però tant li fa. L'important va ser veure-la i poder-li dir. El 19 de gener, al Telediario de TVE del migdia, ens va sobtar veure-hi aparèixer a l'amic –i subscriptor d'aquesta revista!– Ricard Oliva, que ja porta alguns anys vivint a Madrid, entrevistat al bar on treballa. Per als qui ho van captar i van quedar-vos parats de veure'l però no sabeu de què va parlar, us diré que la cosa anava sobre el consum de butà a les terrasses, però no em feu entrar en detalls.

ANUNCI EN ROMANÈS

Ja no és cap sorpresa viatjar a segona quines zones de Mallorca i trobar-se totes les retolacions dels establiments directament en alemany. En català, per descomptat que no i en castellà, ni falta que fa. Pels temes de la multiculturalitat i la projecció turística, a Manresa també ens hem anat acostumant a veure fullets, cartells i també algun document de l'administració en anglès, francès o àrab. La ciutat va sent cada cop més, diguem-ne, *universal*. Ho demostra un anunci encastat en un fanal de la carretera de Vic, just davant d'un de l'establiment Ametller Origen, que em remet un lector sorprès. Anuncia el lloguer d'una habitació... en romanès.

IGLÚS QUE FAN FUROR

Des de la implantació de les mesures anticovid, per als bars i restaurants, conquerir part de l'espai públic amb taules i espais prou separats per als clients és

una necessitat. I em consta que l'Ajuntament els ho facilita per amortir els tancaments forçats per la pandèmia. Després de les estufes a les terrasses i les mantes importades del nord d'Europa, han arribat els iglús. Els que han fet més furor als mitjans són els de l'Hotelet Casa Padró del Passeig, de fabricació catalano-romanesa, per cert. En deuen haver vist imatges als mitjans, però una lectora amb vista privilegiada m'ha enviat una fotografia que n'ofereix una perspectiva global al terrat de l'edifici que acull l'establiment.

VILADORDIS VERSUS ARTÉS

De vegades, al carrer, s'hi veuen bretolades que no tenen ni cap ni peus. En aquest espai, m'he fer ressò, manta vegades, de pintades de mal gust que *embruten* façanes i parets. Altres cops, n'he destacat l'enginy i fins i tot la bellesa quan omplen de color indrets de la ciutat deixats de la mà de déu. Ara bé, un subscriptor a qui agrada caminar amunt i avall –ara que les activitats són limitades– m'ha retratat i enviat al correu de la revista una de les plaques del carrer d'Artés, del polígon dels Dolors, en què algú ha tingut ganes de ratllar les lletres i escriure, a sota, «visca Viladordis». No us sabia dir si l'acte reivindica la independència de Manresa d'un dels sectors rurals més històrics del terme o una animadversió atàvica al poble veí. En qualsevol cas, la guixa-da és del tot injustificada.

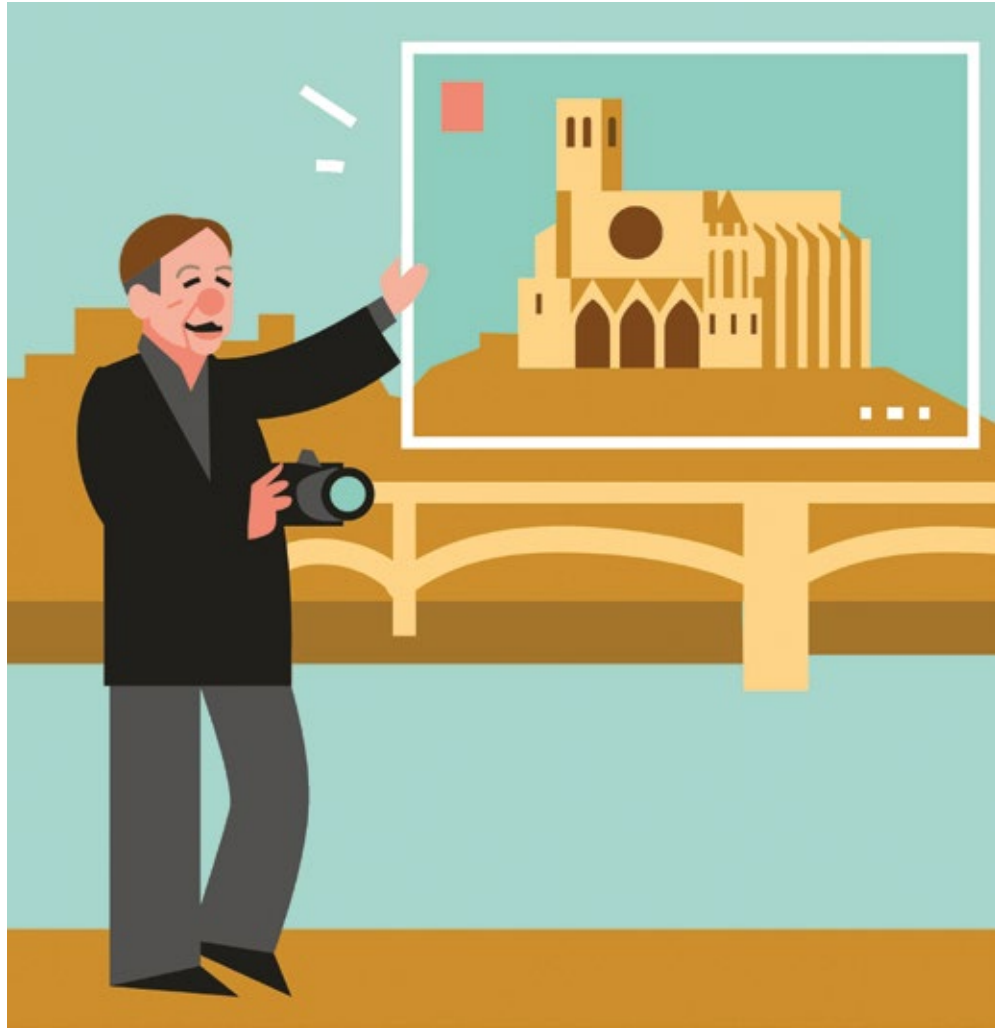
ENTRADA FALLIDA

Com sorprenent és el mur de formigonat que deixa una escala a mitges en l'accés a una finca situada al passatge del Criteri, a tocar de la plaça de Mallorca. La primera pregunta que sorgeix a qui hi passa per davant és: on són els primers graons? O potser anant més enllà: amb quin *criteri* s'ha construït aquesta escala? Sospito que, amb la urbanització de carrer, l'entrada amb escalinata de la casa quedava desalineada. La solució no va poder ser més expeditiva.

JOAQUIM VERT I BONVEHÍ, MANRESA POT SER UNA POSTAL

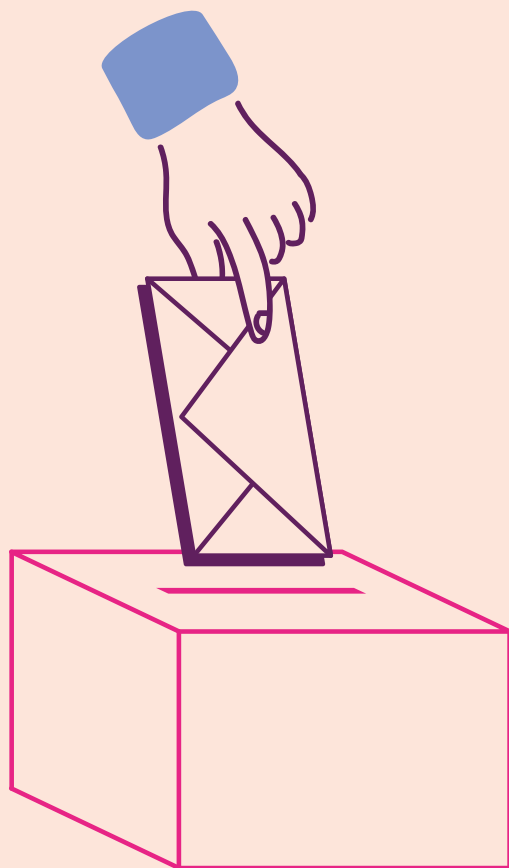
Coneixeu en Joaquim Vert? És clar que sí: un fotògraf com no en queden! Sempre amunt i avall, i amb cara d'aqueferat. Té botiga davant per davant del Pou de la gallina –del de sant Ignasi i el d'aquesta santa revista– en un negoci que ja passa per la tercera generació. El pares, Joan Vert i Dolors Bonvehí, van fundar-lo l'any 1932, amb establiments al carrer de Ginjoler i després, fins al 1952, al de Sant Fruitós. En Joan era un home inquiet, músic i fotògraf, que amb la Rialto arribà fins a tenir orquestra pròpia. Però sobretot, fou l'impulsor de les postals Vert, aleshores que se n'escrivien! Va produir-ne dues primeres sèries als anys trenta i, després de la guerra, moltes més, també de Montserrat i d'arreu de Catalunya. Una tasca que va continuar el Joaquim, ja en color, fins a constituir la col·lecció més gran de postals manresanes. En Joaquim, sense més germans, havia fet el batxillerat a Barcelona, i encara s'hi quedà dos anys més fent pràctiques amb alguns retratistes d'anomenada. Després tornaria, com a voluntari, per fer el soldat davant de casa, incorporat al darrer reemplaçament que es llicenciava a la caserna del Carme. En acabat, ell mateix començaria a diversificar el negoci, que ja era a la Muralla: incorporà la fotografia comercial, l'esportiva i tots aquells rituals de la sacralitat familiar que ara mateix decandeixen, en paral·lel al creixement de la fotografia digital. Parlem del temps dels batejos o, sobretot, comunions: més de trenta en un diumenge a la mateixa parròquia! I al cap dels anys, fins més de 2.500 matrimonis! Tots ells immortalitzats –també en vídeo– amb la mitja dotzena d'operaris que tenia la botiga. I és que aleshores un casament sense fotògraf era inconcebible. Encara hi ha qui li recorda que va fer els retrats de noces dels avis i dels pares, i que els faria il·lusió que ell se'n tornés a cuidar... El cas és que avui, amb un telèfon als dits, tothom s'hi veu amb cor i els fotògrafs pleguen veles. Però ell en aquells temps fins tenia un segon establiment al carrer d'Urgell, a càrrec de la seva dona, Maria Carme Bover, entre 1970 i 2010. Després, el local de la Muralla va passar al carrer Sobrerroca l'any 1986, i des d'allà encara avui batallen, amb la Montserrat, la seva filla, «Ella ha estat l'encarregada d'incorporar la digitalització. I ens hem diversificat, amb fotos carnet,

retocs i àlbums digitals, l'estudi... Però –subratlla– a nosaltres no hi ha setmana que no ens arribin uns quants rodets per revelar, dels de sempre!». És clar que ell s'ho mira amb una mica de distància, sense obligacions laborals i des d'una edat indefinida que no li fareu concretar. Somriu garneu, mudat, sempre amb americana i corbata, i el bigoti retallat. Tot un senyor! Decidit de mena, també se sent compromès en la revitalització del barri antic –ha estat de sempre membre de la junta de l'Associació de Comerciants. I no hi ha dia que no rumii quina una en podrien fer. Sumant nous establiments per a l'associació, buscant solucions per celebrar Sant Ignasi amb la covid... I, si és que li queda una estona, recuperant la passió fotogràfica, enamorat de les noves sèries panoràmiques que amb la Montse arrodoneix fins a 180 graus. Que és la mesura exacta de la seva visió manresana: una postal extraordinària que arribi a abraçar-vos.

14F 2021

Eleccions al Parlament de Catalunya

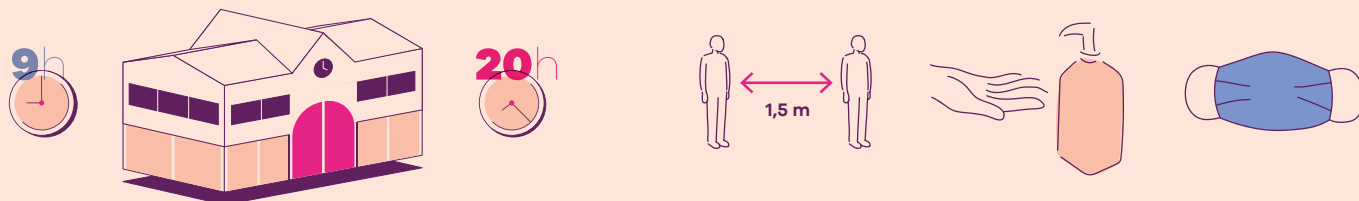
Els col·legis electorals **obriran a les 9 del matí i tancaran a les 8 del vespre.**

Per votar has de portar l'original del teu DNI, passaport o carnet de conduir.

Si vols saber on has de votar, **consulta la targeta censal** que rebràs a casa teva o entra a ine.es.

Es recomana **portar el vot preparat des de casa** i seguir les mesures Covid.

Hem pres totes les precaucions per fer del vot un dret segur.

Salvar vides també depèn de tu

No abaixem la guàrdia

Limitem al màxim el contacte social + Relacionem-nos amb la nostra bombolla de convivència + Reduïm la mobilitat + Distància, mans, mascareta i ventilació